

NCE

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana
i el seu entorn
Informe trimestral

Número 93
Gener de 2017

Generalitat de Catalunya
**Departament de la Vicepresidència
i d'Economia i Hisenda**

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 93. Gener de 2017

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament de
Vicepresidència, i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

[http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/
3.0/es/deed.ca](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca)

Llicència completa:

[http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/
3.0/es/legalcode.ca](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca)

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Passeig de Gràcia, 19

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General d'Anàlisi Econòmica,

amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la

Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 31 de gener de 2017

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	5
2. El producte interior brut	14
3. El comerç exterior	23
4. El mercat de treball	29
5. L'evolució dels preus i dels salaris	36
5.1. L'evolució dels preus	36
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	42
6. El sector financer	47
7. El sector públic	56
8. Recull d'indicadors	67

Els trets més destacats

- L'economia mundial manté un creixement feble, especialment la zona euro. El Brexit, l'augment del preu del petroli i les tendències proteccionistes obren noves incerteses.
- L'economia catalana obté el 2016 el creixement (del 3,5 %) més alt en molts anys, gràcies a l'empenta de la demanda interna i les exportacions. Tots els sectors creixen, amb la indústria al capdavant (un 5,2%).
- Les exportacions de béns anoten un nou any de creixement, d'un 2,2 % en valors corrents fins al novembre. Les pernoctacions hoteleres del turisme estranger i del turisme de l'Estat augmenten un 6,5 %.
- Tots els indicadors del mercat de treball reflecteixen el bon moment de l'ocupació: el 2016, segons l'EPA el nombre d'ocupats augmenta un 3,4 %; els afiliats a la Seguretat Social creixen un 3,7 %. La taxa d'atur se situa per sota del 15 %
- Amb la recuperació del preu del petroli, des de mitjan de 2016 els preus de consum s'orienten a l'alça. El desembre la inflació a Catalunya és de l'1,9 %, però l'indicador avançat de les dades estatals mostra el gener un repunt important (del 3 %).
- Durant els tres primers trimestres del 2016 baixen els costos salarials per treballador i mes, i per hora treballada (un 0,1 % i un 0,6 %, respectivament), però les tarifes pactades el 2016 repunten lleugerament.
- Tot i el creixement del nou crèdit facilitat a les pimes i a les llars, l'estoc de crèdit continua a la baixa perquè domina el flux del desendeutament. Els baixos tipus d'interès orienten l'estalvi cap a la liquiditat dels dipòsits a la vista, o bé a la cerca de rendibilitat en fons d'inversió.
- Tots i els episodis turbulents del 2016, els principals índexs borsaris van tancar l'any amb guanys, excepte a Itàlia i Espanya. L'IBEX-35 va baixar un 2 % i el gener d'enguany un 0,4%.
- Els ingressos liquidats per la Generalitat fins al novembre augmenten un 10,7%, i les despeses baixen un 6,5 %. La recaptació tributària de la Generalitat en el conjunt de l'any augmenta un 5,6 % i la que fa l'AEAT a Catalunya, un 1,6 % fins al novembre.

1.

L'entorn de l'economia catalana

Segons l'FMI l'economia mundial creixerà el 2017 un 3,4%, 3 dècimes més que el 2016

L'economia mundial continua amb un creixement feble però es preveu una lleu millora el 2017 i el 2018. Aquest és el missatge que s'extreu de les darreres previsions de l'FMI del mes de gener, que mantenen sense canvis les de l'octubre passat. Es preveu que l'economia mundial tanqui el 2016 amb un creixement del 3,1 % i amb un lleu repunt els dos anys següents: 3,4 % el 2017 i 3,6 % el 2018. El creixement mundial continua liderat per les economies emergents i en desenvolupament,

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	2016	Projeccions		Diferència amb les projeccions d'octubre	
		2017	2018	2017	2018
Economia mundial	3,1	3,4	3,6	0,0	0,0
Economies avançades	1,6	1,9	2,0	0,1	0,2
Estats Units	1,6	2,3	2,5	0,1	0,4
Japó	0,9	0,8	0,5	0,2	0,0
Regne Unit	2,0	1,5	1,4	0,4	-0,3
Zona euro	1,7	1,6	1,6	0,1	0,0
Alemanya	1,7	1,5	1,5	0,1	0,1
França	1,3	1,3	1,6	0,0	0,0
Itàlia	0,9	0,7	0,8	-0,2	-0,3
Espanya	3,2	2,3	2,1	0,1	0,2
Economies emergents i en desenvolupament	4,1	4,5	4,8	-0,1	0,0
Xina	6,7	6,5	6,0	0,3	0,0
Índia	6,6	7,2	7,7	-0,4	0,0
Rússia	-0,6	1,1	1,2	0,0	0,0
Amèrica llatina i Carib	-0,7	1,2	2,1	-0,4	0,0
Brasil	-3,5	0,2	1,5	-0,3	0,0
Àfrica subsahariana	1,6	2,8	3,7	-0,1	0,1
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	3,8	3,1	3,5	-0,3	-0,1

Font: World Economic Outlook, FMI (gener del 2017).

on el creixement cada cop es distancia més del de les economies avançades. No obstant això, cal dir que les previsions d'aquestes darreres han millorat els darrers mesos en relació amb les previsions anteriors.

La prolongació del dèbil creixement mundial és un fet que alguns especialistes relacionen amb la possibilitat d'un estancament permanent, sobretot als països desenvolupats. De fet, l'emergència de posicions polítiques que posen en qüestió la integració econòmica i comercial estan cada cop més presents en l'economia mundial. Entre els riscos més latents, l'FMI apunta a l'elevat endeutament públic i privat d'alguns països i al risc geopolític derivat de conflictes civils, atemptats terroristes, i factors ambientals i sanitaris que incideixen especialment en algunes zones d'Àfrica. Aquests riscos són compatibles amb mesures d'estímul que poden incidir especialment en determinats països o zones, com les que es preveuen als EUA i la Xina.

El 2017 les economies avançades acceleraran el seu creixement fins a un 1,9%, mentre que les emergents el milloraran fins a un 4,5%

Respecte de l'anterior informe d'octubre de l'FMI, per regions, han millorat les perspectives per a les economies avançades i han empitjorat lleugerament les de les economies emergents. Per a les economies avançades, l'FMI augmenta en una dècima el creixement previst per al 2017: a l'octubre pronosticava un creixement d'un 1,8 %, i ara d'un 1,9 %, atenent sobretot a la millora esperada del creixement als Estats Units fruit dels estímuls fiscals que pronostica la nova administració. Pel que fa a les economies emergents, el 2017 acceleraran el creixement fins a un 4,5 % tot i que això representa una dècima menys que la previsió d'octubre. El 2018 es preveu que aquest conjunt de països creixin un 4,8 %. No obstant això, la situació és força desigual, i mentre que economies com la xinesa millora la previsió de creixement gràcies a les polítiques expansives, l'Índia, l'Aràbia Saudita i el Brasil l'empitjoren clarament. D'altra banda, es preveu també una lleu desacceleració del creixement a l'Àfrica subsahariana, tot i que Nigèria millorarà significativament i Sud-àfrica es mantindrà en les xifres previstes.

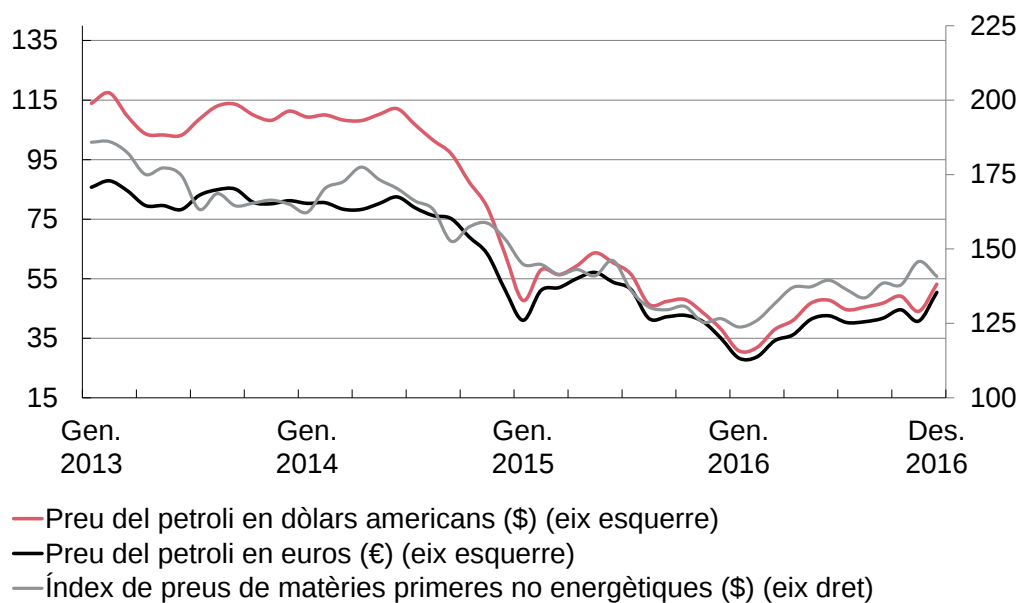
La nova presidència als EUA, la pujada de tipus de la FED i l'augment del preu del petroli dibuixen un nou panorama econòmic el 2017

En els darrers mesos han coincidit tres fets que poden tenir una repercussió important en l'economia mundial. D'una banda, el nou panorama polític i econòmic que es dibuixa als EUA, juntament amb

l'inici d'un cicle a l'alça dels tipus d'interès. D'una altra, les repercussions sobre el preu del petroli que es poden derivar de l'acord de la OPEP per reduir la producció. Així, les propostes d'expansió fiscal als EUA, reduint impostos i incrementant la despesa pública en defensa i infraestructures actuaran com un estímul econòmic a curt termini, tot i que han fet augmentar les expectatives d'inflació als Estats Units. D'altra banda, la Reserva Federal que portava mesos ajornant la pujada dels tipus d'interès, va augmentar a principis de desembre en 25 punts bàsics els tipus de referència, fins a 0,50 - 0,75%. Això significa l'inici del que tot apunta serà un nou cicle en la política monetària, com els mercats estan ja descomptant. A tot això s'afegeix la retallada de la producció de petroli per part de la OPEP (acordat en la reunió de finals de novembre) que de moment ha dut el preu del petroli a màxims anuals tancant el 2016 en els 53,16 dòlars el barril.

A la zona euro la pujada del petroli ha començat a fer remuntar la inflació, tot i que la inflació subjacent no s'ha vist afectada. De moment no hi ha perspectives de canvi en la política monetària acomodaticia del BCE, a la vista de que la recuperació encara no s'ha consolidat, però podria reduir-se una mica més la intensitat del programa de compra d'actius cap a finals d'any. En aquest sentit, per tal de consolidar la recuperació econòmica, l'FMI recomana la implementació de polítiques fiscals més expansives, centrades en enfortir les xarxes de protecció i les infraestructures, amb polítiques estructurals que fomentin l'increment de la productivitat.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

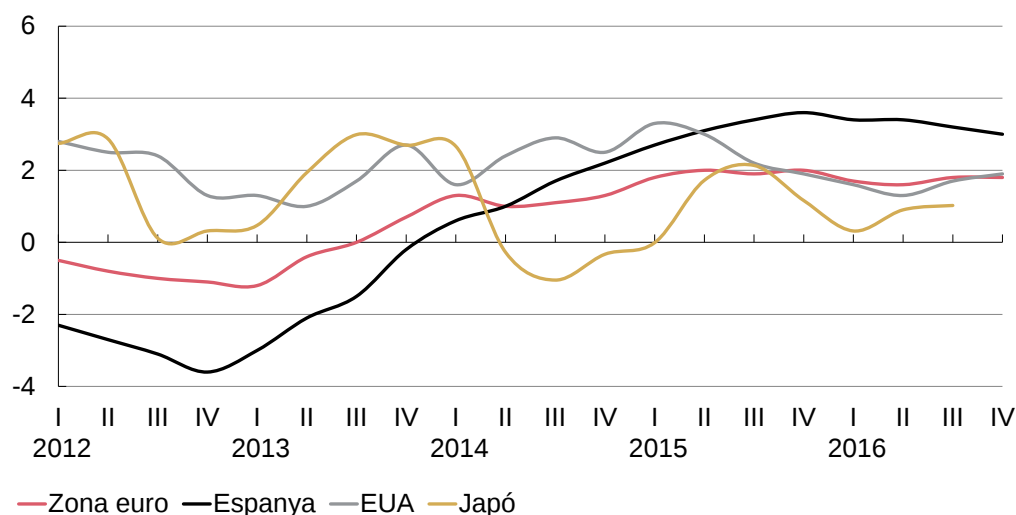
Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat

El PIB dels EUA augmenta un 1,6% el 2016, i es preveu una millora el 2017, fins al 2,3 %

Els EUA han tancat el 2016 amb un creixement mitjà de l'1,6 %, que representa 5 dècimes menys que el creixement del 2015. Aquesta desacceleració es concentra en el menor consum privat i sobretot en una caiguda de la inversió en relació amb l'any anterior. L'apreciació del dòlar no ha afavorit a una contribució positiva de les exportacions netes, però en el conjunt de l'any la seva aportació ha estat menys negativa que els anys previs. No obstant això, en el darrer trimestre del 2016 s'ha produït un notable empitjorament dels resultats comercials que és la causa principal que la taxa intertrimestral anualitzada del PIB s'hagi alentit fins a un 1,9 %, per sota del trimestre anterior (3,5 %). En canvi, l'evolució de la inversió ha fet un salt endavant notable i l'atur ha finalitzat l'any en una taxa molt reduïda (4,7 %), havent assolit al novembre el nivell més baix des de mitjans de 2007.

En vistes al 2017 caldrà esperar a veure els efectes de la política econòmica que pugui instaurar la nova presidència dels EUA. De moment l'FMI preveu que el 2017 el creixement dels EUA se situï en el 2,3 % i el 2018 en un 2,5 %, millorant les seves previsions anteriors d'octubre que eren una i quatre dècimes inferiors, respectivament. Aquesta revisió és conseqüent amb els efectes expansius esperats de les mesures fiscals anunciades que es preveu que impulsin la demanda interna, i en especial la inversió, tot i que no es descarta que la demanda externa pugui empitjorar, arran de l'apreciació del dòlar i de les mesures proteccionistes que es comencen a concretar.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE, Bureau of Economic Analysis i Cabinet Office.

L'economia japonesa torna a alentir-se el 2016, i les expectatives segueixen sense senyals de millora.

Després de créixer un 1,2 % el 2015, el PIB del Japó ha tornat a desaccelerar-se i es preveu que tanqui el 2016 amb un creixement del 0,9 %, tot i les noves mesures fiscals i monetàries expansives (com ara la fixació dels tipus d'interès dels bons a deu anys en valors propers al 0%) i el fet que la devaluació del ien està impulsant les exportacions. Després de dos anys en terreny positiu, la inflació ha estat el 2016 de nou negativa per la caiguda dels preus dels carburants. Malgrat que les previsions continuen mostrant nous alentiments del PIB, l'FMI ha revisat una mica a l'alça les del 2017 gràcies a les millores observades els darrers mesos. Així, preveu que el PIB japonès augmenti el 2017 un 0,8% (dues dècimes per sobre de la previsió del mes d'octubre), però manté les previsions del 2018 que mostren un alentiment fins al 0,5 %.

L'economia xinesa es modera molt gradualment, mentre que l'Índia s'accelerará el 2017

Segons les previsions actuals el creixement de l'economia xinesa el 2016 se situarà en un 6,7 %, mentre que l'any 2017 l'avenç serà d'un 6,5% (3 dècimes més del que preveia l'FMI a l'octubre), i l'aterratge suau en el que està immersa l'economia portarà els resultats del 2018 al 6 %. Les taxes de creixement, per tant, mantenen una tendència a la moderació però en nivells encara molt elevats. La revisió de les previsions del 2017 s'explica pels efectes esperats de les polítiques anunciades, les quals poden afavorir l'entrada de capitals estrangers i la liberalització de l'economia; també s'inclouen mesures de reestructuració econòmica i importants inversions en infraestructures.

Per la seva banda, l'Índia hauria moderat fortament el seu ritme de creixement el 2016, amb una taxa interanual del 6,6 %, però amb la previsió que el 2017 recuperi creixements superiors al 7 %, tot i que inferiors a les previsions que va fer l'FMI a l'octubre. L'economia índia s'ha vist condicionada per la retirada d'efectiu en circulació per tal de combatre l'economia submergida, però la base monetària està creixent de nou.

A la resta d'economies emergents i en desenvolupament s'esperen resultats dispars el 2017

A l'Amèrica llatina i el Carib el PIB presenta un descens d'un 0,7 % el 2016, degut en gran mesura a la recessió al Brasil i a l'Argentina; tot i el bon resultat de Mèxic. De cara al 2017, s'espera que la regió recuperi el creixement positiu, amb un increment previst de l'1,2 %. Aquest

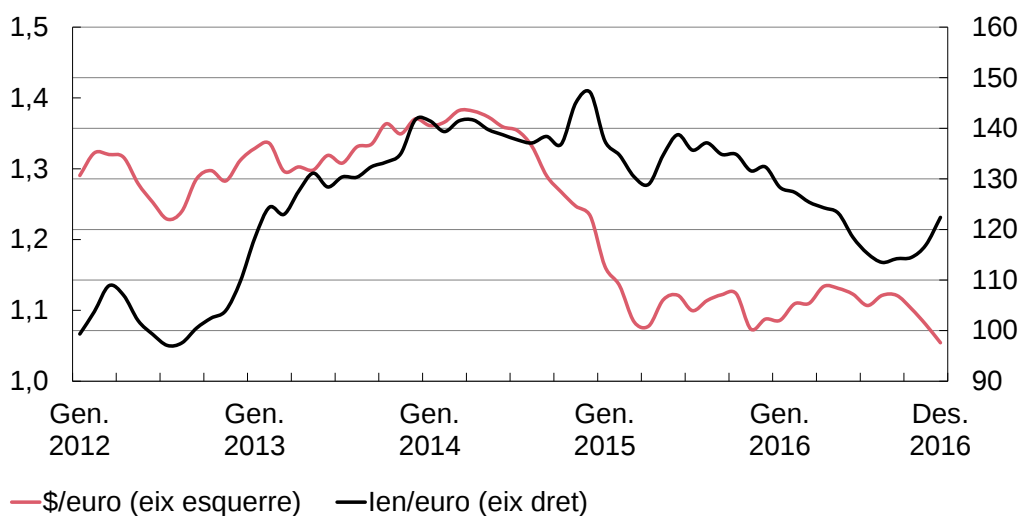
creixement, però, suposa una revisió a la baixa en relació amb les previsions que va fer l'FMI a l'octubre, degut al mal comportament observat durant el segon semestre del 2016. En aquests moments a la regió hi ha especial incertesa per la relació entre Mèxic i els EUA.

L'economia de Rússia està més propera a abandonar la recessió, gràcies a la recuperació iniciada pels preus del petroli. L'estimació actual de creixement del 2016 (-0,6 %) és millor que les previsions que l'FMI feia a l'octubre, i s'espera que el 2017 l'economia russa recuperi un creixement positiu (1,1 %). D'altra banda, les economies de l'Orient Mitjà, Nord d'Àfrica i Pakistan han accelerat el seu creixement fins a un 3,8 %, tot i les greus tensions geopolítiques que afecten alguns països de la zona. Aquesta situació, juntament amb decisions com la reducció de l'oferta de petroli per part d'Aràbia Saudita, fan disminuir les previsions de cara al 2017. Finalment, a l'Àfrica subsahariana les tensions geopolítiques, els episodis de sequera i els problemes sanitaris han frenat l'economia el 2016, però les previsions apunten a una millora tant el 2017 com el 2018.

La zona euro creix un 1,7 % el 2016 i es preveu un creixement de l'1,6 % el 2017

A la zona euro, després d'un impuls el primer trimestre del 2016 (del 0,5 % en taxa intertrimestral), el creixement intertrimestral es va desaccelerar fins el 0,3% el segon trimestre i el 0,4 el tercer trimestre, si bé les dades d'avanç dels resultats del quart trimestre, facilitades a finals de gener per l'Eurostat, mostren una recuperació fins a un creixement del 0,5 % (0,6% en el conjunt de la UE). La taxa mitjana de creixement de l'any de la zona euro se situa d'aquesta manera en un

Evolució del tipus de canvi de l'euro

Font: Banc d'Espanya

1,7% (3 dècimes menys que el 2015). Les previsions de l'FMI per als dos anys següents són similars: 1,6 % tant el 2017 com el 2018. D'aquestes previsions es comprova que les expectatives econòmiques de la zona no remunten, tot i les mesures expansives del BCE, la qual cosa reflecteix les dificultats que afronta la zona euro davant de les incerteses dels efectes que tindrà el Brexit. L'agenda política que afronten diversos països augmenta aquestes incerteses, mentre que l'esgotament de certs vents de cua (preu del petroli, tipus de canvi, ...) afegeix més pressió a l'economia.

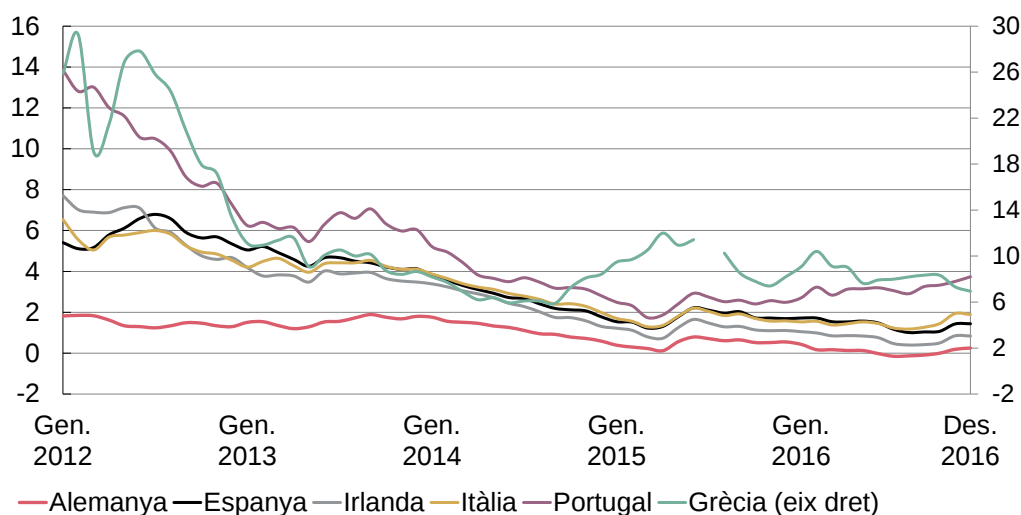
L'Eurostat encara no ha facilitat els resultats del 2016 desagregats per països, però l'FMI estima que Alemanya haurà crescut un 1,7 % el 2016 i ho farà un 1,5 % el 2017, mentre que per França el creixement se situa en el 1,3 % tots dos anys. Pel que fa Itàlia, es preveu un panorama més feble que en els dos casos anteriors, amb un creixement del 0,9 % i del 0,7 % el 2016 i 2017, respectivament. Països com Islàndia, Irlanda, Romania, Bulgària, Malta, Eslovàquia i Espanya mantenen taxes superiors a la mitjana. Fora de la zona euro, cal destacar que l'economia del Regne Unit (amb un creixement del 2 % el 2016) no s'ha ressentit de moment de la decisió de sortir de la Unió Europea, si bé sí que es preveu un alentiment en vistes al 2017 i al 2018.

El BCE manté una política expansiva però els estímuls seran més reduïts a la segona meitat de l'any

A diferència de la decisió de la Reserva Federal d'incrementar els tipus d'interès de referència, el BCE ha anunciat que no els modificarà durant el 2017. També el passat mes de desembre el BCE va decidir allargar fins a finals del 2017 les seves compres d'actius, si bé a partir d'abril el muntant d'aquestes compres es reduirà dels 80.000 milions d'euros actuals a 60.000 milions.

No obstant això, la recuperació que comença a mostrar la inflació i l'alça dels tipus introduïda per la FED entren en l'agenda de la política monetària europea, amb el contrapès que imposa la debilitat que manté l'economia i les divergències existents entre els diferents països de la unió. Dins d'aquests països, els més endeutats són els que més s'han beneficiat de la decidida política del BCE en defensa de l'euro, que ha afavorit el descens dels tipus del deute públic i el seu acostament entre països, reduint la prima de risc que va arribar a màxims el 2012.

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

Nota: el BCE no ha publicat la dada de Grècia corresponent al juliol de 2015, mes durant el qual s'estava negociant el tercer programa d'ajuda financera d'aquest país.

Font: BCE.

L'economia espanyola obté un creixement del 3,2 % el 2016, però el moderarà el 2017

L'economia espanyola va créixer un 3,2 % el 2016 d'acord amb la dada avançada de l'INE. Aquest ritme de creixement situa Espanya a la banda alta de les economies europees, clarament per sobre de les de major dimensió.

De cara al 2017 i 2018, l'FMI preveu un creixement més moderat, del 2,3 % i 2,1 % respectivament, tot i que aquestes previsions són una mica millors que les que havia publicat aquest organisme el passat mes d'octubre. El ritme de creixement previst enguany situa Espanya per sobre de la mitjana europea, on els millors creixements corresponen a països com Islàndia (3,8 %), Malta (3,4 %), Eslovàquia (3,3 %) o Irlanda (3,2 %).

L'ocupació seguirà creixent, reduint així la taxa d'atur, que continuarà sent, no obstant, alta (l'FMI la preveu d'un 18% el 2017). D'altra banda, l'encariment progressiu del petroli es presenta com un risc, que ja ha començat a pressionar a l'alça la inflació el mes de gener (amb una pujada fins al 3 %), i afegeix pressió a la competitivitat d'un país especialment dependent d'aquesta font energètica.

D'acord amb les previsions del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat, el 2017 l'economia espanyola podria créixer més que el que preveu l'FMI i assolir una taxa del 2,5 %. Aquest creixement seria resultat de l'increment del consum privat (2,7 %) i de la formació bruta de capital (3,4 %), principalment dels béns d'equipament. El Ministeri preveu que el sector exterior tingui una contribució lleugerament

positiva (de 0,1 punts percentuals) al PIB com a resultat d'un increment relatiu idèntic de les exportacions i de les importacions (5,9%). Cal destacar que la capacitat de finançament respecte la resta del món de l'economia espanyola serà positiva (2,3 % del PIB), però lleugerament inferior a la del 2016.

2.

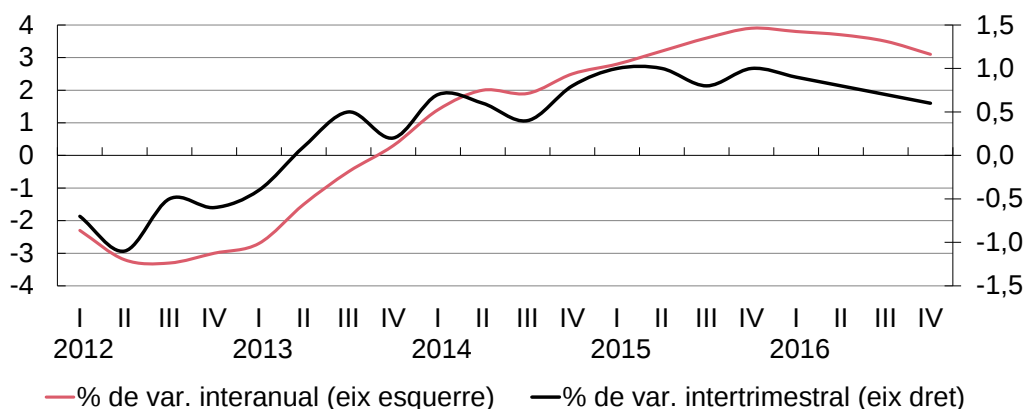
El producte interior brut

L'economia catalana creix un 3,5 % el 2016, una dècima per sobre de l'any anterior

El 2016 l'economia catalana ha tornat a mostrar uns registres molt positius, amb un creixement del 3,5 %, sumant d'aquesta manera tres anys consecutius amb un PIB a l'alça. Aquest és el resultat que ofereix l'avanç de dades que elaboren conjuntament l'Idescat i el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. El perfil trimestral durant l'any mostra una pausada desacceleració: les dades revisades per l'Idescat mostren durant els tres primers trimestres uns creixements interanuals del 3,8 %, del 3,7 % i del 3,5 % respectivament. L'avanç de dades corresponents al quart trimestre situen el creixement interanual d'aquest trimestre en un 3,1%, i la taxa intertrimestral corresponent en un 0,6 %, una dècima inferior a la del trimestre anterior.

La creació neta de llocs de treball ha estat molt activa durant tot el 2016. El nombre d'afiliats a la Seguretat Social ha augmentat un 3,7 % i el nombre d'ocupats un 3,4 %, registres en tots casos superiors a la mitjana estatal. A finals del 2016 la taxa d'ocupació assoleix un 66,8 % de la població en edat de treballar, un registre proper al de la mitjana de la zona euro, tot i que la taxa d'atur (d'un 14,8 %) encara és força superior, ates el major índex de participació laboral a Catalunya.

Evolució del PIB de Catalunya

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

La demanda interna continua liderant el creixement, en especial gràcies al consum de les llars, però cal també destacar el comportament de les exportacions de béns, que sumen un nou any a l'alça, a l'igual que el turisme. La dinàmica empresarial acompanya la de l'economia, amb un important creixement de les societats mercantils registrades (d'un 18,6 %), una millora de beneficis empresarials i, en general amb una valoració positiva de la situació econòmica com mostren els indicadors de confiança empresarial.

Malgrat aquest balanç positiu, la moderació del creixement que es detecta en la segona meitat del 2016 es preveu que continuarà durant el 2017, tot i que mantenint un creixement molt positiu: d'un 2,7 %, segons les previsions del mes de novembre de la Generalitat. Aquesta moderació s'inscriu en la correcció d'alguns dels factors que han facilitat darrerament el creixement, com ara els preus del petroli, que ja han iniciat un canvi de tendència, a l'igual que la inflació ; al mateix temps, es preveu que l'impacte expansiu de la política monetària vagi perdent força. D'altra banda, l'economia de la zona euro no mostra perspectives de millora, mentre que encara no se sap quina repercussió pot tenir el Brexit ni els moviments proteccionistes que arriben de la nova presidència dels EUA, els quals podrien empitjorar aquests resultats. Tot i això, l'apreciació del dòlar juga a favor dels mercats exteriors de l'euro i també la millora del comerç mundial el 2017, a la que apunta l'FMI malgrat les nombroses incerteses actuals.

Producte interior brut de Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari (% de variació interanual)

	2015	2016 ^A	2016			
	Mitjana anual	Mitjana anual	1r trimestre	2n trimestre ¹	3r trimestre ¹	4t trimestre ^A
Agricultura	-1,2	8,5	3,7	8,2	10,7	11,3
Indústria	2,7	5,2	4,2	4,9	5,9	5,8
Construcció	3,4	3,7	4,5	3,5	3,0	3,7
Serveis	3,6	2,9	3,6	3,2	2,6	2,1
PIB pm	3,4	3,5	3,8	3,7	3,5	3,1

¹ Dades de la comptabilitat trimestral revisades per l'Idescat en la data d'estimació de l'avanç del PIB

^A Dades d'avanç.

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

El VAB del sector industrial augmenta el 2016 un 5,2 % interanual

A nivell sectorial, l'acceleració del sector industrial ha estat bàsica per sustentar els resultats del PIB del 2016, atesa la desacceleració que experimenta el sector serveis en relació amb l'any anterior. L'activitat industrial presenta des del 2014 una dinàmica positiva, però el 2016 s'ha produït un pas endavant, que ha permès tancar l'any amb un

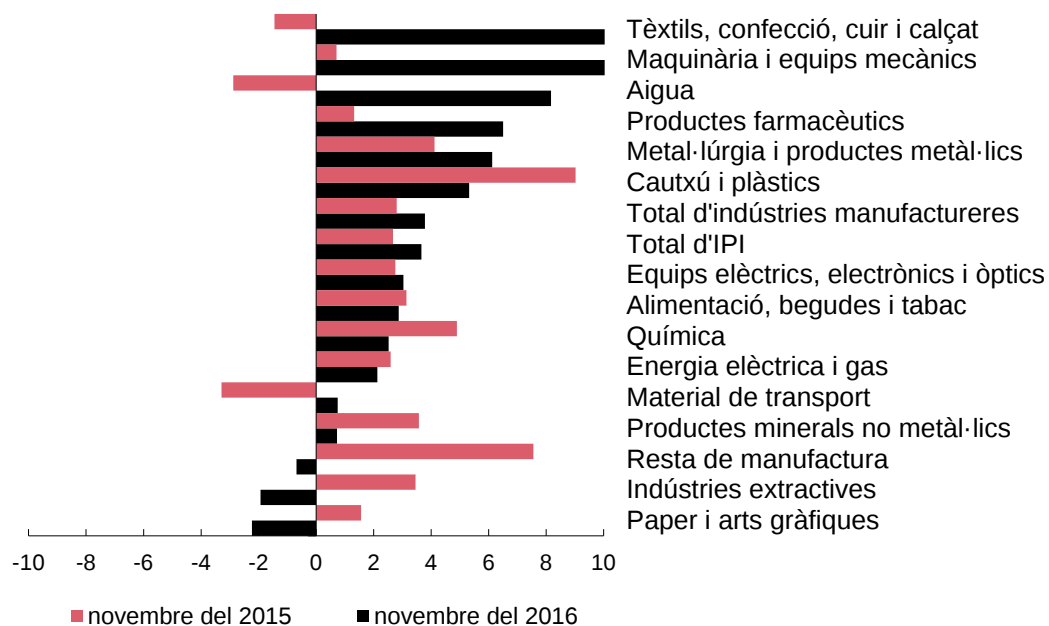
creixement mitjà del 5,2 %, el més elevat en anys: des del 2000 és el creixement més elevat, llevat dels resultats del 2010 molt influïts pel rebot posterior a l'enfonsament de l'economia el 2009.

Si a les dades revisades per l'Idescat dels tres primers trimestres, que situen els creixements de la indústria en un 4,2 %, 4,9 % i 5,9 %, respectivament, s'afegeix l'avanç de dades del quart trimestre (5,8 %), es comprova que el perfil del sector mostra una dinàmica fins i tot més positiva en la segona meitat de l'any.

Durant els darrers 12 mesos (fins al novembre), la majoria de les principals agrupacions sectorials presenten un creixement positiu. Les que milloren més són la indústria tèxtil, la maquinària i equips mecànics, la de subministrament d'aigua i la de productes farmacèutics. Les úniques branques industrials en què la producció ha disminuït són les indústries extractives, i la indústria paperera i d'arts gràfiques.

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil dels darrers 12 mesos (% de variació interanual)

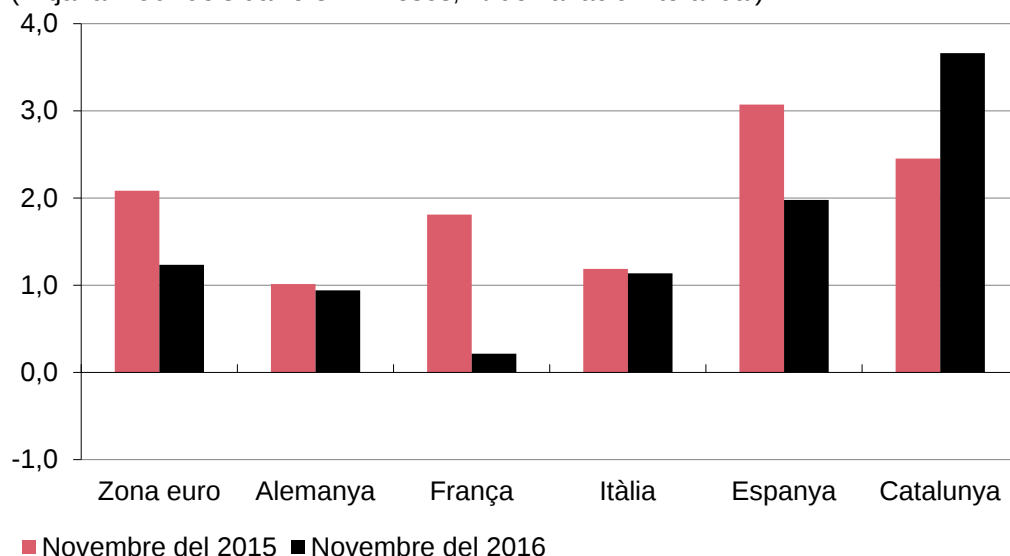
Font: Idescat i INE.

La producció industrial augmenta més a Catalunya que a la zona euro

La producció industrial ha fet durant el 2016 un nou pas endavant amb un creixement més elevat que el de l'any anterior, el que fa augmentar la distància respecte al creixement del conjunt de la zona euro. De fet, contràriament a l'acceleració que experimenta el 2016 la producció

industrial a Catalunya, tant al conjunt de la zona euro, com a les economies de més dimensió l'evolució ha estat la contrària, amb un creixement inferior el 2016 que el 2015, especialment a França.

Evolució de la producció industrial a la zona euro (mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

Dades amb els efectes de calendari corregits.

Font: Idescat, INE i Eurostat.

Segon any de creixement de la construcció gràcies a l'habitatge

El 2016 el sector de la construcció ha augmentat el seu valor afegit brut un 3,7 % en termes de volum. L'any ha tancat amb un creixement interanual del 3,7 % en el quart trimestre. La millora de l'activitat al sector ve sustentada per l'edificació, en especial l'habitatge. L'ocupació en el sector mostra creixements relatius importants: el nombre d'afiliats a la Seguretat Social augmenta un 5,6 % interanual el darrer mes de desembre i la dinàmica del consum de ciment experimenta un nou impuls la segona meitat de l'any.

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics (nombre d'habitatges nous)

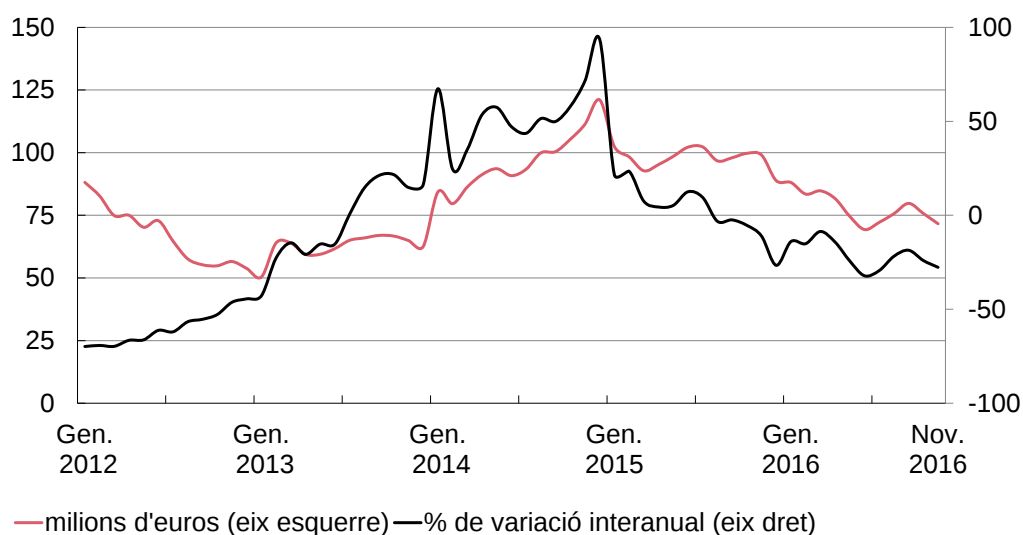
	Nombre	% de variació interanual
2006	125.506	15,0
2008	26.452	-68,8
2014	3.635	51,4
2015	5.423	49,2
2016 (gener-novembre)	7.139	52,2

Font: Ministeri de Foment.

Els projectes d'habitatges nous visats pels col·legis d'arquitectes tècnics continuen a l'alça (amb un creixement interanual del 52,2 % en els onze primers mesos del 2016). Per la seva banda, les compra-vendes d'habitatges nous han començat a créixer (un 3,1 % fins al novembre), després de cinc anys en negatiu, mentre continua dinàmic el mercat de segona mà. El preus s'orienten a l'alça en els dos segments des de mitjan 2014, i s'acceleren durant el 2016, per sobre del 8 % en el primer cas, i del 6 % en el segon.

En l'àmbit de l'obra civil, l'activitat es manté feble i les perspectives que s'extreuen de l'evolució de la licitació d'obra pública no milloren: la licitació va disminuir el 2015, després de la pujada dels dos anys previs, i les dades disponibles dels onze primers mesos del 2016 mostren una nova disminució.

Evolució de la licitació oficial (mitjana mòbil de 12 mesos)

Font: Ministeri de Foment.

El sector de serveis creix un 2,9 % el 2016, menys que el 2015

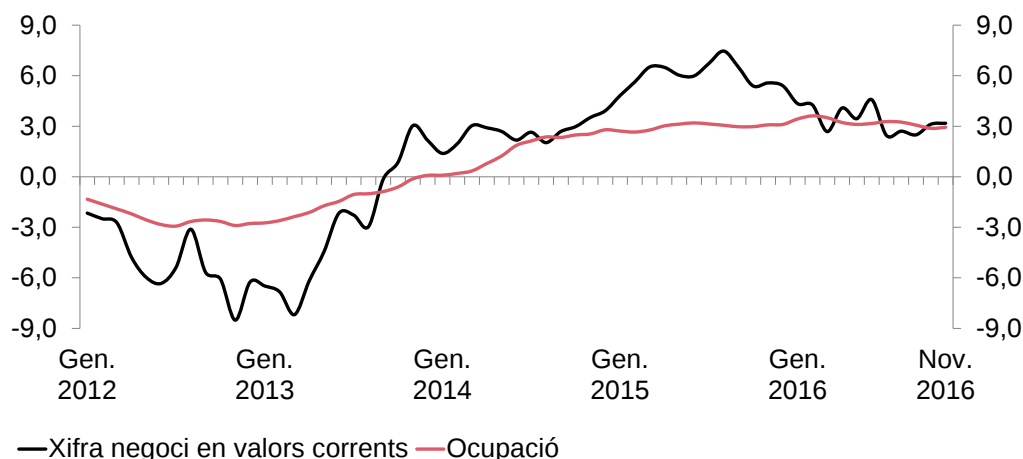
El VAB del sector de serveis concentra el 68,7 % del VAB total de l'economia catalana. Per tant la marxa del conjunt de l'economia depèn en bona part dels resultats del conjunt d'activitats que inclou aquest sector, bàsicament agrupades en activitats de mercat i activitats de no-mercat. Segons el primer avanç de dades del 2016, el creixement del conjunt del sector s'ha situat en un 2,9 %, set dècimes per sota del 2015. Aquest creixement és fruit d'una evolució trimestral, que segons les dades revisades per l'Idescat, va ser del 3,6% interanual en el primer trimestre, del 3,2 % en el segon i del 2,6 % en el tercer; finalment, l'avanç del quart trimestre mostra un creixement del 2,1%.

La desacceleració del sector de serveis queda reflectida especialment en l'indicador d'activitat del sector serveis, que mesura el volum de negoci de les activitats de mercat del sector. Aquesta dinàmica més alentida està afectada per la moderació del consum; tot i que la diversitat d'activitats del sector de serveis presenta casuístiques també molt diverses, segons que la seva activitat estigui més o menys vinculada amb la demanda privada, l'activitat industrial... o el sector turístic. De la mateixa manera, que les activitats de no-mercat del sector estan directament condicionades per la despesa pública.

Tot i la desacceleració que es desprèn dels indicadors d'activitat, les dades d'ocupació mantenen un fort creixement. Així, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social en el sector de serveis va augmentar el 2016 un 3,9 %, dues dècimes més que el 2015. De fet, la fortalesa que el 2016 mostra la creació neta de llocs de treball a Catalunya es concentra en bona part en aquest sector.

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis

(variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

Font: INE.

El nombre de turistes estrangers que visiten Catalunya s'incrementa el 2016 un 4 %

El 2016 té lloc un nou increment de l'afluència de turisme estranger, que arriba a la ratlla dels 18 milions i representa el 23,8% dels turistes que visiten Espanya. El creixement relatiu del 4% del turisme estranger que té per primera destinació Catalunya ha estat força per sota de la mitjana estatal (10,3 %); no obstant això, si es consideren les pernoctacions hoteleres d'aquest turisme (amb un creixement del 6,5% a Catalunya i del 7,1 % a Espanya) la distància es redueix força. Els països emissors amb més creixement relatiu de turistes el 2016 són Irlanda, Portugal i els Estats Units. D'altra banda, el turisme estatal

(l'interior i el procedent de la resta d'Espanya) ha obtingut, així mateix, molt bons resultats, amb un creixement de les pernoctacions hoteleres del 5,6 %.

Indicadors del sector turístic (gener-desembre de 2016)

(% de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	6,5	7,1
Turisme estatal	5,6	3,1
Turisme estranger	6,9	9,3
Turisme estranger		
Nombre de turistes	4,0	10,3
Despesa turística total*	3,5	8,4

* Dades fins al novembre.

Font: INE.

En el sector agrari, les dades d'avanç del conjunt del 2016 facilitades pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, mostren un notable creixement de la producció agrària en termes de volum, però també una reducció dels preus. L'augment de la producció s'ha concentrat en la producció agrària, sobretot d'hortalisses i cereals, mentre que la producció ramadera s'ha mantingut estable.

La demanda interna es modera i s'equilibra amb la demanda externa

Els resultats de la comptabilitat trimestral que elabora l'Idescat, disponibles fins al tercer trimestre del 2016, mostren en aquest darrer trimestre una notable moderació de la demanda interna, amb un creixement interanual del 2,3 %, un punt menys que en el trimestre anterior. Aquesta dinàmica conviu amb un guany de pes de l'aportació del saldo exterior, que el tercer trimestre contribueix amb 1,4 punts percentuals al creixement del PIB, equilibrant, d'aquesta manera, el fort predomini de la demanda interna des del 2015.

L'alentiment del consum de les llars està en la base de la menor contribució de la demanda interna, tot i que també els altres dos components de la demanda interna, la despesa en consum de les administracions públiques i la formació bruta de capital, moderen també els seus resultats. Per la seva banda, la millora de la demanda externa, es concentra en el menor creixement de les importacions.

L'evolució dels components de la demanda el quart trimestre s'inscriuen en la tònica de moderació del creixement del PIB que avancen els resultats estimats des de la vessant de l'oferta. Dels

indicadors disponibles referits al consum privat, les dades de l'ocupació laboral mantenen els darrers mesos de l'any un creixement important, i per tant la renda disponible de les llars continua comptant amb un factor d'ingressos sense canvis notables, per bé que l'alça de la inflació comença a tenir efectes limitatius. Però d'altra banda, l'augment de la inversió de les llars (com mostra la reactivació del mercat immobiliari) i els recursos abocats a la reducció dels nivells d'endeutament acumulat, van constreynin la capacitat de creixement del consum, i això explica també el fort creixement del crèdit al consum (segons dades estatals). En qualsevol cas, el consum agregat és fruit de les diferents circumstàncies de les llars, i en aquests termes agregats, el quart trimestre mostrarà molt probablement una evolució positiva del consum, tot i que lleugerament més moderada que el trimestre anterior. En aquest sentit, les vendes al detall del quart trimestre mostren a Catalunya un creixement interanual de tant sols un 1,3 %, però a partir de les dades de l'INE per Espanya es pot apreciar que en bona part aquest alentiment es deu a factors d'estacionalitat i de calendari.

Els indicadors de la formació bruta el quart trimestre són encara escassos. La inversió en béns d'equipament va registrar el 2014 i 2015 creixements del 7,2 i 6,4 %, respectivament. Durant els tres primers trimestres del 2016, el creixement ha continuat però a taxes inferiors, una trajectòria que molt probablement haurà tingut continuïtat el quart trimestre. De fet, l'entorn financer és favorable a la inversió i la

Evolució del PIB de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2015	2016		
	Mitjana anual	Primer trimestre	Segon trimestre	Tercer trimestre
Demanda interna	4,0	3,5	3,3	2,3
Despesa en consum de les llars	3,6	4,0	3,6	2,5
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	3,3	3,1	1,8	1,2
Formació bruta de capital ²	5,7	2,5	3,7	2,6
Béns d'equipament i altres actius	6,4	1,8	4,2	2,6
Construcció	3,1	3,7	2,8	2,8
Saldo exterior ^{3, 4}	-0,1	0,6	0,6	1,4
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,5	-1,2	-0,1	0,5
Exportacions de béns i serveis	4,8	4,0	4,5	4,3
Importacions de béns i serveis	7,3	8,4	5,6	3,5

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

forta activitat industrial a Catalunya pot estar generant necessitats d'augmentar la inversió, però les previsions de desacceleració de l'economia enguany incideixen en sentit contrari. Pel que a la inversió en construcció, la revitalització de mercat d'habitatge d'obra nova i l'augment del nombre d'habitatges iniciats permeten esperar un creixement de la formació bruta en construcció, dins la tònica moderada que marca el fet que la inversió en obra pública continuï en valors mínims.

Pel que fa a la demanda externa, després dels resultats favorables del tercer trimestre, les dades disponibles del quart trimestre són parcials i en part contradictòries, atès que les dades de Duanes del mes d'octubre, tant en el cas de les exportacions com de les importacions, mostren una reducció dels fluxos comercials, mentre que les dades de novembre comptabilitzen un creixement important. Per tant, caldrà esperar a disposar de més informació per veure el balanç del comerç els darrers mesos de l'any. No obstant, les dades analitzades en el capítol tres d'aquest informe sobre l'evolució acumulada dels fluxos comercials, permeten extreure que el 2016 ha estat un altre any molt positiu en aquest sentit, que s'amplia els guanys comercials que acumula Catalunya els darrers anys.

3.

El comerç exterior

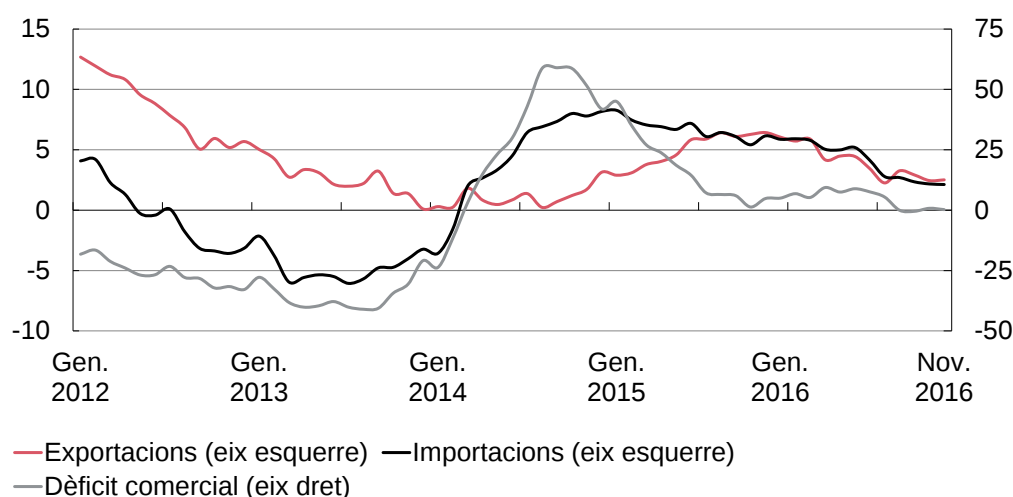
Les exportacions de béns augmenten fins al novembre un 2,2 % i les importacions un 2,4 %

Les exportacions catalanes continuen evolucionant favorablement. Aquest comportament contrasta amb l'evolució del comerç mundial, que mostra un alentiment, especialment el 2016. L'FMI atribueix aquest menor dinamisme del comerç mundial a diferents factors, el primer, el fre dels fluxos d'inversió directa a escala mundial, però també a l'aturada dels processos de liberalització comercial per l'emergència de tendències proteccionistes en molts països.

La dinàmica expansiva de Catalunya es plasma en el fet que les exportacions catalanes de béns superen en termes anuals en un 58 % les del 2009 i en un 30% el valor de les del 2008. Aquests creixements tenen dues causes principals: els guanys de competitivitat derivats dels costos laborals relatius i la paritat de l'euro, d'una banda i, d'una altra, els esforços realitzats per moltes empreses per diversificar mercats buscant noves oportunitats.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger

(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

Nota: Dades en valors corrents.

Font: Idescat i Agència Tributària (AEAT).

Entre el gener i el novembre del 2016 les exportacions presenten un creixement del 2,2 % en valors corrents. Al mateix temps, l'augment de les importacions en aquest mateix període se situa en un 2,4 %. El

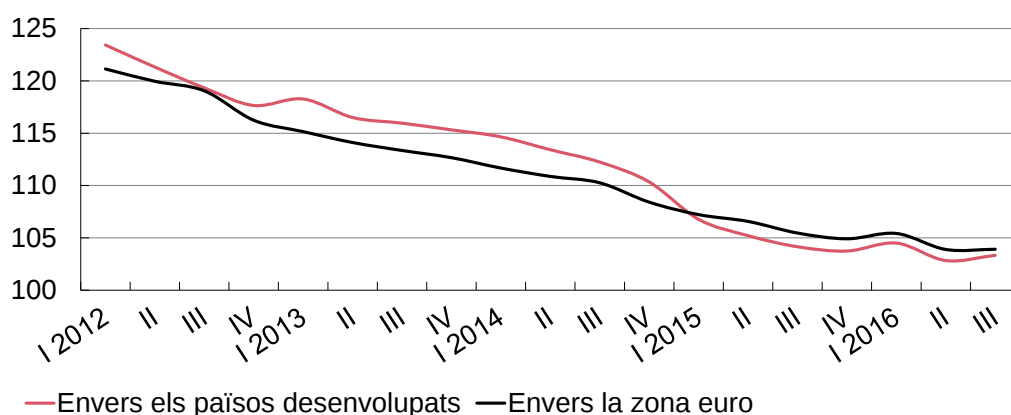
perfil d'aquests intercanvis durant l'any mostra una tendència a l'alça de les exportacions i una tendència a la baixa de les importacions. Si es pren de referència l'evolució dels preus del comerç de l'economia espanyola (-1,9 % en el cas de les exportacions i -3,6 % en el d'importacions), es pot fer una aproximació a la dinàmica dels fluxos comercials de Catalunya en termes de volum. Això permet veure que el creixement real de les exportacions acumulades fins al novembre se situa al voltant d'un 4 %, i el de les importacions al voltant d'un 6 %, en ambdós casos per sobre de les taxes que mostra l'evolució en termes corrents.

La competitivitat de costos modera la seva millora

La competitivitat (amb dades a nivell estatal i valorada en termes de costos laborals unitaris de les manufactures i tipus de canvi) ha mantingut una tendència clarament favorable des de l'any 2012 tant respecte els països desenvolupats com envers la zona euro. Durant el 2016 la competitivitat ha continuat millorant, per bé que les dades més recents mostren un estancament d'aquesta tendència. En el cas dels indicadors referits als països desenvolupats, cal destacar que el 2015 una part rellevant de la millora va ser per la depreciació de l'euro, component que s'ha mostrat més estable el 2016.

Índexs de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi

(dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)

Nota: l'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.

Font: Banc d'Espanya.

Les exportacions a la UE augmenten més que les destinades a la resta dels mercats

Tal i com va passar el 2015, les exportacions catalanes cap als països de la UE han estat les més dinàmiques i les que han aportat la major part del creixement. Fins al novembre del 2016 les exportacions a la UE han

mantingut una taxa de creixement interanual menor que la del 2015 però força positiva, del 3,4 %, i superior a la del conjunt de les exportacions (2,2 %).

Aquest any 2016 mostra una recuperació de les vendes adreçades a França del 7,1 %, després de l'estancament del 2015. En canvi, les exportacions al Regne Unit i a Portugal han disminuït, en contrast amb el creixement de dos dígit del 2015. També destaca la millora del comportament de les exportacions de Catalunya a la resta d'Europa (6,3 %) amb forts creixements a Turquia i Suïssa, tot i la persistent davallada del comerç amb Rússia. De gener a novembre del 2016 les exportacions cap als EUA han registrat un retrocés interanual del 2,3 % després del fort creixement experimentat el 2015. També les vendes adreçades a l'Amèrica llatina mostren un canvi de tendència, atès que s'han reduït un 8,0 %. Cal subratllar que la notable caiguda de les exportacions al continent asiàtic que s'albirava a principi d'any s'ha revertit, gràcies al creixement del comerç dirigit a la Xina (9,2 %), si bé les vendes al Japó han disminuït. Les exportacions presenten també un creixement negatiu en el cas de l'Orient Mitjà (-2,6 %) i en el conjunt del continent africà (-4,9 %), destacant la caiguda experimentada a Algèria (-11,6 %), i l'augment de les vendes al Marroc (6,3 %).

Exportacions de béns per àrees i països

(valors corrents, % de variació interanual)

	2015	Gener-novembre del 2016
Unió Europea	5,7	3,4
França	0,1	7,1
Alemanya	3,3	2,3
Itàlia	6,2	5,7
Portugal	12,5	-3,0
Regne Unit	15,0	-4,3
Resta d'Europa	-4,2	6,3
Suïssa	3,2	6,7
Amèrica del Nord	20,8	-0,9
EUA	21,0	-2,3
Amèrica llatina	9,5	-8,0
Resta del món	4,8	0,3
Japó	15,7	-0,8
Xina	11,8	9,2
Total	6,0	2,2

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Fort creixement de les exportacions de béns d'equipament

El principal sector exportador català, la indústria química, que suposa més d'una quarta part del total d'exportacions, ha augmentat les vendes a l'estranger un 1,3 % fins al mes de novembre. Destaca el creixement relatiu de les exportacions de béns d'equipament (10,9 %), gràcies al comportament del material de transport per carretera i la maquinària per a la indústria. Un altre sector que mostra un fort dinamisme és l'alimentari, que s'incrementa un 5,5 %. També presenten un creixement destacable les exportacions de béns de consum durador (9,5 %), impulsades pel mobiliari i els electrodomèstics. En el cas del sector de l'automòbil, les exportacions del 2016 s'han mantingut estabilitzades al mateix nivell que el 2015. En negatiu, cauen les exportacions de productes energètics, matèries primeres, semimanufactures no químiques i manufactures de consum. En conjunt, les exportacions catalanes han crescut un 2,2 % entre gener i novembre, guanyant pes relatiu sobre el conjunt de l'estat, on les exportacions experimenten un creixement de l'1,6%.

Exportacions per sectors econòmics (gener-novembre del 2016)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	5,5	6,1
Productes energètics	-1,7	3,0
Matèries primeres	-8,1	-3,0
Semimanufactures no químiques	-4,9	-3,3
Productes químics	1,3	0,0
Béns d'equipament	10,9	2,9
Automoció	0,0	7,1
Béns de consum durador	9,5	8,8
Manufactures de consum	-0,4	5,9
Altres	-36,6	-48,7
Total	2,2	1,6

Font: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les exportacions de més contingut tecnològic lideren el creixement

Com ve succeint des del 2014, les exportacions de més contingut tecnològic continuen liderant el creixement relatiu de les vendes de productes industrials. Així, en l'acumulat fins al setembre del 2016, les exportacions d'alt contingut tecnològic creixen un 9,8 %, superant les del conjunt de les exportacions industrials (2,8 %). Entre els seus components, els productes farmacèutics, que són els de més pes, augmenten les vendes un 8,8 %, però el creixement relatiu més

important correspon als equips informàtics, electrònics i òptics (13,5%). Els productes de nivell tecnològic mitjà alt augmenten les exportacions un 2,1 %, mentre que els de tecnologia mitjana baixa retrocedeixen un 1,0 % i els de baixa tecnologia augmenten les vendes un 3,5 %. Com a conseqüència d'aquests comportaments el pes de les exportacions d'alt contingut tecnològic guanya terreny des del 2014, i el 2016 representa un 10,7% del total de les exportacions industrials.

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

(valors corrents, % de variació interanual)

	2015	Gener-setembre del 2016
Nivell tecnològic alt	9,8	9,8
productes farmacèutics	7,6	8,8
productes informàtics, electrònics i òptics	16,0	13,5
altres	27,1	-36,5
Nivell tecnològic mitjà alt	6,3	2,1
productes químics	3,3	-3,4
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	9,3	5,3
altres	-14,8	4,7
Nivell tecnològic mitjà baix	2,7	-1,0
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	4,3	-0,8
productes metàl·lics	4,5	7,1
altres	-4,7	-12,3
Nivell tecnològic baix	6,1	3,5
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	5,7	2,9
altres	11,8	11,0
Total de productes industrials	6,1	2,8

Font: Idescat, a partir de dades del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les importacions continuen augmentant el 2016, per la tracció de la demanda interna i el bon to de la producció industrial

El notable creixement de les importacions que va tenir lloc el 2015 (5,9 %) s'ha moderat durant el 2016 fins a un 2,4 % en termes corrents (tot i que en termes de volum l'increment continua sent elevat). Quan s'analitzen les importacions per sectors s'observen comportaments diferenciats, amb forts creixements en alguns casos i amb retrocessos pronunciats en d'altres. L'augment (en valors corrents) més notori corresponen a les importacions del sector de l'automòbil (15,8 %). Les importacions de béns d'equipament augmenten un 9,7 %, reflectint el dinamisme de la inversió interior, al mateix temps que l'augment del consum de les llars explica l'augment que experimenten les importacions de béns de consum durador (d'un 5,9 %) i de

manufactures de consum (d'un 5,6%). En canvi, la resta d'importacions disminueixen notablement en bona part pel retrocés dels preus de les importacions. La reducció més significativa és la que afecta a les importacions de productes energètics, que cauen un 24,3 % interanual en el conjunt dels onze primers mesos de l'any recollint l'efecte del menor preu del petroli durant bona part de l'any. Tanmateix, aquest efecte s'està revertint i el darrer mes de novembre la factura de les importacions energètiques ja mostraven un creixement del 24,1 %.

Al conjunt d'Espanya les importacions totals fins al novembre es redueixen un 0,9 %, amb una forta contracció del valor de les importacions energètiques (-26,2 %). Les importacions de béns de consum durador i de béns d'equipament mantenen el to positiu (un 8,6 % i un 7,1 % respectivament).

Importacions per sectors econòmics (gener-novembre del 2016)
(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	-0,5	4,1
Productes energètics	-24,3	-26,2
Matèries primeres	-7,6	-8,4
Semimanufactures no químiques	-4,6	-1,0
Productes químics	-0,3	-2,5
Béns d'equipament	9,7	7,1
Automoció	15,8	4,1
Béns de consum durador	5,9	8,6
Manufactures de consum	5,6	6,8
Altres	150,9	30,5
Total	2,4	-0,9

Font: Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

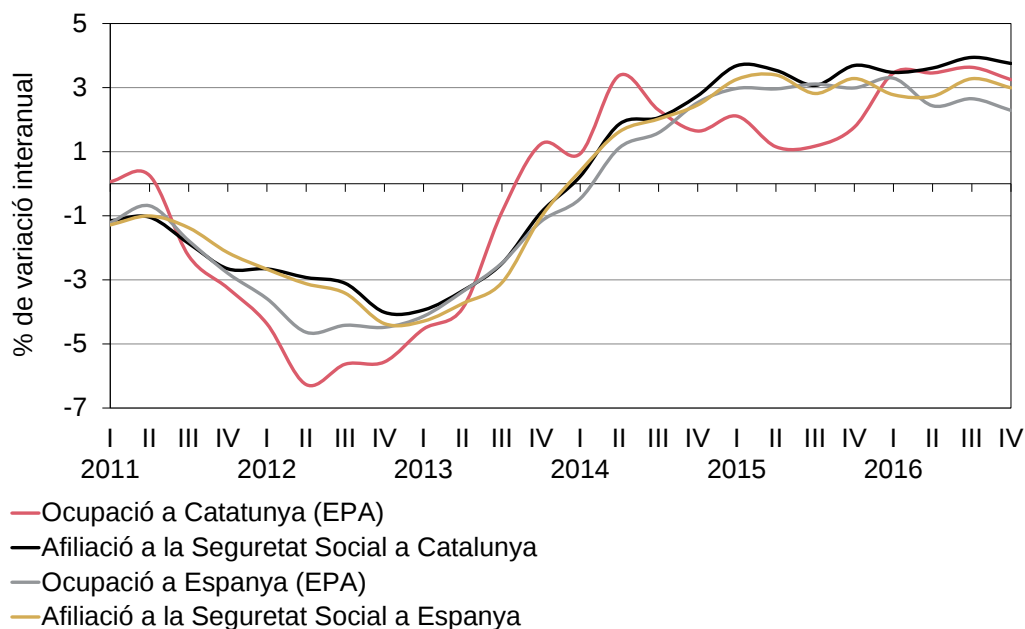
4.

Mercat de treball

L'ocupació continua creixent amb bon ritme: un 3,2 % interanual, segons l'EPA, i un 3,8 % interanual, segons l'afiliació a la Seguretat Social

Des de finals de l'any 2013 l'ocupació registra creixements positius a Catalunya. Segons la dada més recent, del mes de desembre, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social creix a un ritme d'un 3,8 % interanual. En mitjana del trimestre el creixement dels afiliats també és del 3,8 %, una dècima menys que la taxa interanual del trimestre anterior. En termes absoluts, des de desembre del 2015 el nombre d'afiliats ha augmentat en 114.700 persones. L'enquesta de població activa (EPA) també mostra una dinàmica positiva de l'ocupació a Catalunya, però no tant com la de la Seguretat Social. Segons aquesta enquesta, l'ocupació presenta una desacceleració moderada, tot i que manté un creixement força elevat: el creixement interanual del tercer trimestre és del 3,6 % i el del quart trimestre d'un 3,2 %.

Dinàmica de l'ocupació

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Segons l'EPA l'ocupació mitjana de l'any 2016 creix un 3,4 %, gairebé dos punts més que l'any 2015 (1,5 %). En canvi, la informació de l'afiliació a la Seguretat Social apunta a un ritme de creació d'ocupació

més estable, amb una petita acceleració entre el 2015 i el 2016 (al passar del 3,5 % al 3,7 %).

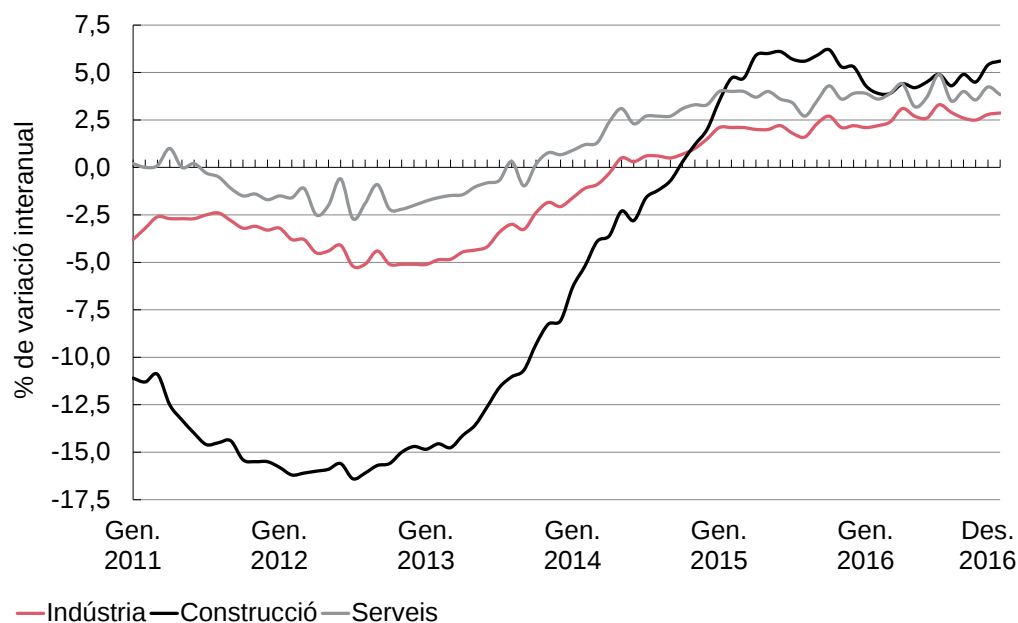
A Espanya l'ocupació presenta una evolució més moderada que a Catalunya

Les dades del conjunt estatal mostren en el darrer mes del 2016 un creixement del nombre d'afiliats del 3,3 % (0,5 punts menys que a Catalunya), mentre que, segons l'EPA del darrer trimestre, el ritme de creixement de l'ocupació se situa en un 2,3 % (0,9 punts percentuals menys que a Catalunya).

L'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya es mostra dinàmica en tots els grans sectors d'activitat, i en especial el de la construcció

La informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social (corresponent al desembre del 2016) mostra que el sector d'activitat que presenta un creixement més intens de l'ocupació, en termes relatius, és la construcció (augmenta un 5,6 % interanual), amb una dinàmica a l'alça al llarg del 2016. Al sector de serveis l'afiliació creix a finals d'any un 3,8 % interanual i a la indústria un 2,9 % interanual. L'evolució sectorial que detecta l'EPA presenta discrepàncies amb la de la Seguretat Social. Una de les més significatives és la caiguda interanual que l'EPA atribueix al sector de la indústria el darrer trimestre, que sembla poc coherent amb el bon to que detecten altres indicadors del sector.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

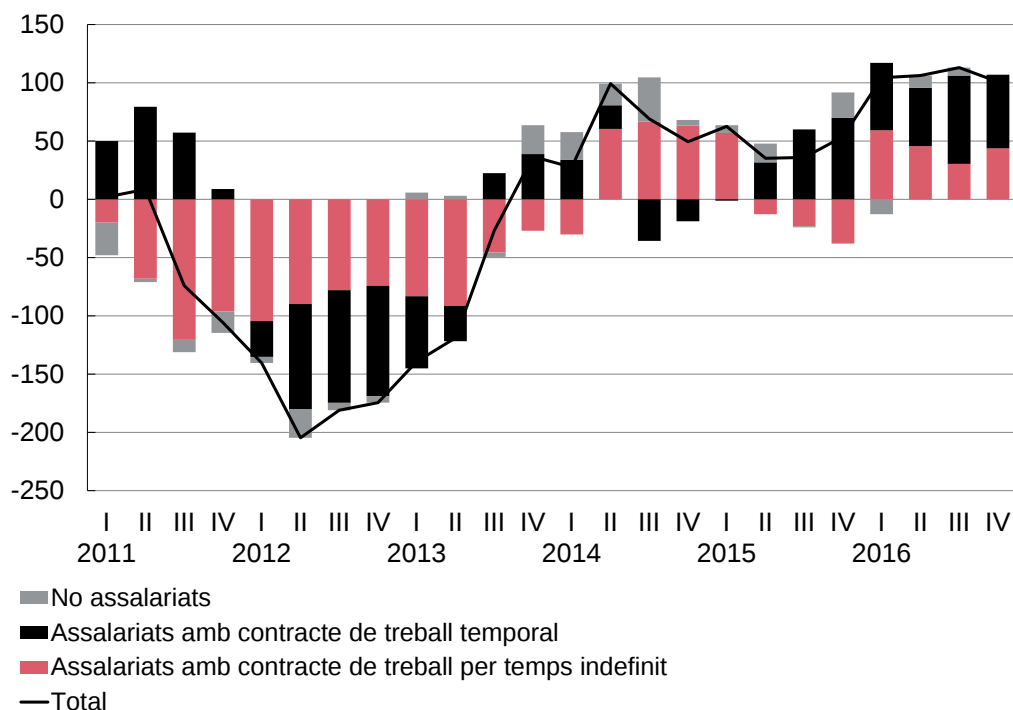
Fort creixement del nombre de treballadors assalariats

La informació de l'EPA mostra que els llocs de treball que s'han generat en termes nets en els darrers dotze mesos corresponen a ocupació assalariada (amb un creixement del 4,2 %), mentre que l'ocupació no assalariada s'ha mantingut pràcticament estable en termes interanuals (-0,1 %). En el cas de les dades de la Seguretat Social l'afiliació al règim d'autònoms, tot i que manté una evolució moderada, creix un 1,1 %, ritme que s'ha mantingut força estable al llarg del 2016. En el cas de l'ocupació assalariada les dades de l'EPA detecten un creixement net tant al sector privat com al sector públic. D'altra banda, a partir d'aquesta mateixa font s'extrau que la dinàmica de creixement de l'ocupació ha estat similar tant pel que fa als llocs de treball a jornada plena (3,2 % interanual), com als de jornada parcial (3,4 % interanual), que durant el 2016 han recuperat un creixement positiu, després d'un any i mig amb una tendència interanual a la baixa (en canvi, a escala estatal l'ocupació a jornada parcial disminueix el 2016).

L'ocupació assalariada amb contracte temporal mostra un creixement molt intens (12,1 % interanual), mentre l'ocupació fixa avança a un ritme més moderat (2,1 %)

A finals del 2016 a Catalunya es manté l'intens creixement de l'ocupació temporal, que ja mostrava un fort impuls en trimestres anteriors. El quart trimestre del 2016 ha augmentat un 12,1 %

Variació interanual del nombre absolut d'ocupats

Font: Idescat.

interanual, a diferència de l'avenç més moderat dels assalariats fixos, que creixen un 2,1 %. Aquest comportament ha provocat un augment de la taxa de temporalitat, que en mitjana del 2016 se situa en un 21,2 %, 1,6 punts percentuals més que el 2015.

Tot i això, les dades de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) mostren el 2016 un creixement més intens dels contractes indefinits (del 15,5 %), que dels contractes temporals (8,5 %). Cal tenir en compte, però, que l'increment del nombre de contractes indefinits no implica necessàriament un augment del nombre de treballadors fixos en la mateixa proporció (ja que això depèn tant del flux de creació com del de destrucció d'ocupació).

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2015	2016	Tercer trimestre del 2016	Quart trimestre del 2016
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,6	-0,1	0,2	-0,2
Població ocupada (% de variació interanual)	1,5	3,4	3,6	3,2
Assalariats amb contracte de treball indefinit	-0,2	2,2	1,5	2,1
Assalariats amb contracte de treball temporal	8,7	12,3	14,3	12,1
Població en atur	-9,1	-15,6	-16,2	-16,5
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,9	78,8	78,8	78,5
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	64,2	66,4	67,3	66,8
Taxa d'atur (%)	18,6	15,7	14,6	14,8
Homes	17,8	14,6	13,9	13,9
Dones	19,4	16,9	15,4	15,9
Població de 16 a 24 anys	42,3	34,3	32,2	32,3
Taxa de temporalitat (%)	19,6	21,2	22,5	21,8
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	13,9	14,2	13,6	14,4
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,1	-0,4	-0,2	-0,6
Població ocupada (% de variació interanual)	3,0	2,7	2,7	2,3
Població en atur (% de variació interanual)	-9,9	-11,4	-10,9	-11,3
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,5	75,4	75,5	75,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	58,7	60,5	61,1	61,1
Taxa d'atur (%)	22,1	19,6	18,9	18,6

Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE.

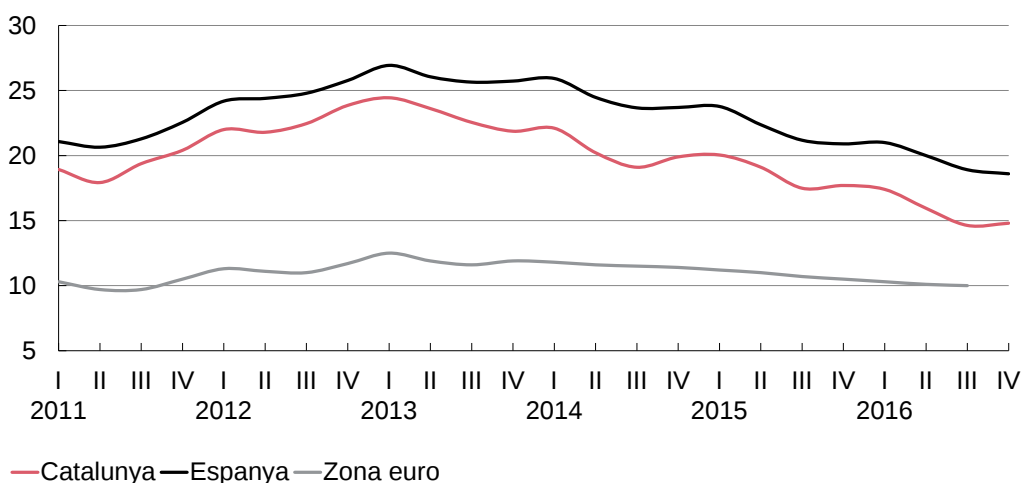
La població activa cau lleugerament i la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys augmenta fins al 66,8 %

El quart trimestre del 2016 la població activa s'ha continuat reduint, amb un descens del 0,2 % interanual, al mateix temps que la població en edat de treballar (de 16 a 64 anys) s'ha mantingut estable. La taxa d'activitat continua en valors molt alts (78,5 %), però és 2 dècimes inferior a la de finals del 2015. Per gènere, la disminució de la població activa presenta algunes diferències, ja que la caiguda en els homes (-1,0 %) contrasta amb l'augment en les dones (0,7 %). Paral·lelament, la taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys s'ha situat en un 66,8%, percentatge 2,1 punts superior al de finals del 2015. Per gènere, la millora de la taxa d'ocupació destaca especialment en el cas de les dones, amb una taxa del 62,6 % (2,7 punts més que a finals del 2015). En canvi, la taxa d'ocupació masculina (71,0 %) creix a un ritme més moderat (1,5 punts més que a finals del 2015).

El quart trimestre del 2016 la taxa d'atur se situa en un 14,8 %

El creixement de l'ocupació i el retrocés (molt moderat) de la població activa han determinat que la població en atur continuï evolucionant a la baixa, amb una davallada d'un 16,5 % interanual. Segons l'EPA, des del quart trimestre del 2015 l'atur ha disminuït en 110.000 persones, perquè hi ha 100.700 treballadors ocupats més i 9.400 persones actives menys. El quart trimestre del 2016 la taxa d'atur s'ha situat en un 14,8 %, molt per sota de la taxa que hi havia a finals del 2015 (17,7 %). Al mateix temps, la taxa d'atur mitjana del 2016 és d'un 15,7 %, 2,9 punts inferior a la taxa corresponent al 2015 (18,6 %). Per col·lectius, cal destacar que s'ha produït una forta reducció de la taxa

Evolució de la taxa d'atur
(% d'aturats / població activa)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

d'atur de les dones, que s'ha situat en un 15,9 % al final del 2016 (un any enrere era 3,2 punts superior), gràcies al bon comportament de l'ocupació femenina. Per la seva banda, la taxa d'atur masculina també presenta una reducció destacable (de 2,6 punts), i se situa en una taxa del 13,9 % el quart trimestre del 2016.

La disminució en la taxa d'atur ha estat generalitzada, tot i que destaca la caiguda de la taxa juvenil

La reducció de la taxa d'atur dels joves de 16 a 24 anys ha estat especialment significativa i, tot i que continua en valors elevats (en mitjana anual la taxa se situa en el 34,3 %), és la taxa més baixa dels darrers 7 anys. Les taxes d'atur de la resta de grups d'edat, també s'han reduït al llarg del 2015. D'altra banda, la taxa d'atur de la població estrangera també ha mostrat un comportament molt favorable: tot i que continua sent molt més alta que la mitjana, des de finals del 2015 ha caigut 6 punts percentuals i se situa en un 25,0 % el quart trimestre del 2016. La dada menys positiva del mercat de treball la registra l'atur de llarga durada (persones en atur que cerquen feina des de fa més d'un any), que malgrat que es redueix 1,7 punts percentuals en el darrer any, continua sent molt elevada.

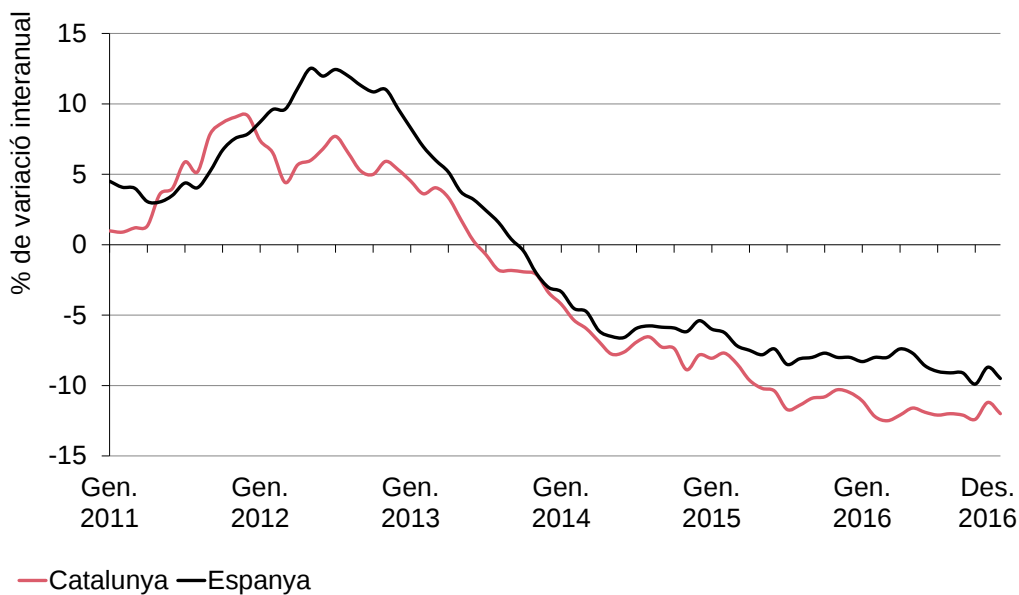
La taxa d'atur estatal baixa fins a un 18,6 % el quart trimestre del 2016, mentre que la taxa d'atur de la UEM se situa en un 9,7 %

A Espanya el creixement sostingut de l'ocupació també està permetent reduir l'elevat atur. La població en atur manté un ritme de caiguda intens (d'un 11,3 % interanual), gràcies a l'avenç de l'ocupació però també a una caiguda més accentuada (que en el cas català) de la població activa (del 0,6 %). El quart trimestre del 2016 la taxa d'atur espanyola ha baixat fins a situar-se en un 18,6 %, la taxa més reduïda des del tercer trimestre del 2009. En mitjana anual, la taxa d'atur d'Espanya ha quedat situada en un 19,6 %. En aquest sentit, cal destacar que la taxa d'atur de Catalunya es manté en un valor força inferior a la de l'Estat (gairebé 4 punts inferior el quart trimestre del 2016). Pel que fa a la zona euro, la taxa d'atur baixa molt gradualment des de finals del 2013. El quart trimestre del 2016 s'ha reduït fins a situar-se en un 9,7 % (taxa ajustada d'estacionalitat), el valor més baix des del 2009. En general, durant el 2016 la taxa d'atur ha millorat en tots els països de la zona euro, tret d'Àustria i Dinamarca amb taxes al voltant del 6 %. Les economies que presenten les taxes d'atur més elevades continuen sent Grècia (23,2 %, segons la dada del segon trimestre del 2016) i Espanya (18,7 % segons la dada del tercer trimestre d'Eurostat). Per contra, Alemanya i Malta presenten taxes d'atur mínimes (3,9 % i 4,6 %, respectivament).

L'atur registrat acumula més de 3 anys de caiguda interanual

L'atur registrat manté la tendència de descens interanual que va començar a mitjan 2013. Durant la segona meitat del 2016 el ritme de disminució ha restat força estable, al voltant del 12 % interanual. De fet, el mes de desembre el nombre d'aturats s'ha reduït un 12,0 % interanual. A l'Estat l'atur registrat també mostra una tendència de reducció, però amb una disminució menys pronunciada que en el cas català (ha caigut un 9,5 % interanual el desembre).

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

5.

L'evolució dels preus i dels salaris

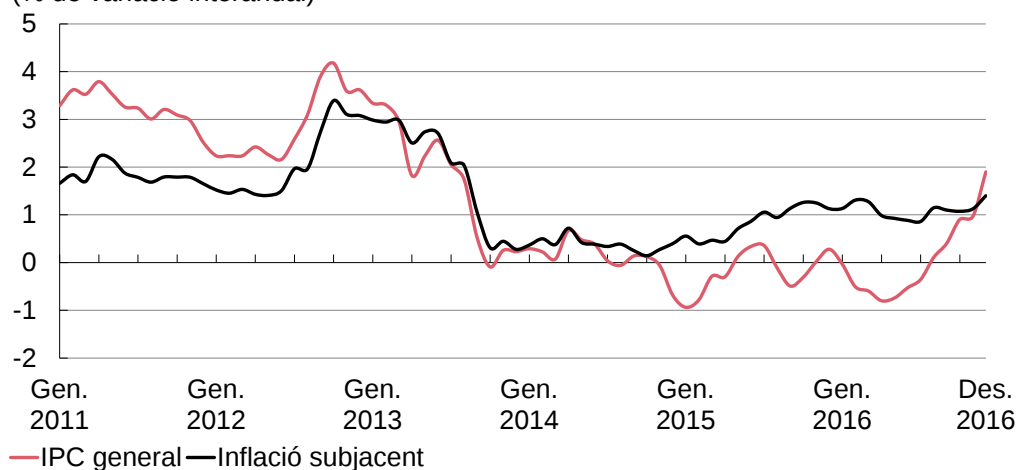
5.1. L'evolució dels preus

La inflació registra un repunt de l'1,9% interanual el mes de desembre

La inflació catalana, després d'haver registrat taxes negatives durant bona part dels últims dos anys, ha retornat a terreny positiu des de mitjan 2016. Aquest darrer trimestre, la tendència ha anat a més, fins a un 1,9 % de creixement interanual el mes de desembre, la taxa més elevada des del mes de juliol de 2013. D'altra banda, la tendència creixent dels preus s'accelera encara més el gener d'enguany com mostra la dada avançada d'Espanya.

Evolució de l'IPC i de la inflació subjacent

(% de variació interanual)

L'acceleració dels preus s'explica principalment per la recuperació de la cotització del petroli que s'ha enfilat fins als 53 dòlars, una cotització que no s'assolia des de mitjan 2015. Tot i que fins el mes de juliol, l'evolució interanual dels preus es mantenia negativa, l'augment de la inflació els mesos posteriors ha estat una mica alta, de manera que, en termes mitjans, els preus han augmentat un 0,1 % el 2016.

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament	Hotels, cafès i restaurants	Altres
Catalunya													
Mitjana del 2014	0,1	0,1	1,2	0,2	1,7	-0,1	0,7	-1,1	-6,1	-0,7	0,9	0,5	1,6
Mitjana del 2015	-0,2	1,8	1,1	0,4	-1,5	0,2	0,1	-4,5	-1,8	0,1	1,3	1,0	2,0
Mitjana del 2016	0,1	1,7	0,4	0,7	-3,6	1,0	0,2	-2,0	2,5	-0,6	1,1	1,3	2,0
Desembre del 2014	-0,7	0,2	0,0	0,3	0,4	-0,1	-0,1	-5,8	-5,7	-0,7	1,4	0,9	1,9
Desembre del 2015	0,3	2,1	1,1	0,5	-1,6	0,6	0,2	-2,7	0,4	0,7	1,1	0,9	2,0
Octubre del 2016	0,9	0,6	0,5	1,0	-0,5	1,2	0,1	1,9	3,2	-1,4	1,1	1,4	2,3
Novembre del 2016	1,0	1,1	0,6	1,0	-0,4	1,1	0,2	1,5	3,2	-1,3	1,0	1,5	2,3
Desembre del 2016	1,9	1,5	1,0	0,9	0,6	0,9	0,2	4,9	3,3	1,6	1,1	1,8	2,3
Espanya													
Mitjana del 2014	-0,2	-0,3	1,4	0,1	1,3	-0,5	0,1	-0,9	-6,1	-1,4	1,8	0,5	1,0
Mitjana del 2015	-0,5	1,2	1,4	0,3	-2,1	-0,2	0,1	-4,5	-1,8	-0,4	1,1	0,8	1,6
Mitjana del 2016	-0,2	1,4	0,5	0,6	-4,2	0,2	-0,2	-2,1	2,6	-1,0	0,6	1,1	1,6
Desembre del 2014	-1,0	-0,3	0,4	0,2	-0,2	-0,6	-0,2	-5,5	-5,7	-1,2	1,3	0,6	1,3
Desembre del 2015	0,0	1,8	1,3	0,5	-2,3	0,1	0,5	-2,8	0,5	0,2	0,5	0,9	1,7
Octubre del 2016	0,7	0,3	0,3	0,9	-0,4	0,1	-0,2	1,7	3,2	-1,9	0,9	1,2	1,9
Novembre del 2016	0,7	0,4	0,4	0,9	-0,4	0,2	-0,2	1,4	3,2	-1,6	0,9	1,3	1,9
Desembre del 2016	1,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,0	-0,1	4,7	3,3	0,5	0,9	1,4	1,9

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE

Els grups de despesa que més s'han encarit en termes interanuals són els transports i les comunicacions

El darrer mes de 2016 no hi ha hagut cap grup de despesa on els preus hagin caigut. Amb tot, les taxes de creixement, en general, són moderades, excepte en els casos del grup de transports (4,9 %), directament afectat per l'alça del preu del petroli, i el de les comunicacions (3,3 %). El grup d'altres despeses també mostra un creixement de preus notable (2,3 %). A l'altra banda, el grup que ha registrat un creixement més contingut ha estat el de la medicina (0,2%) i el de l'habitatge (0,6 %), que al desembre retorna a terreny positiu després de dos anys registrant preus a la baixa gairebé sense excepció.

La inflació subjacent se situa en un 1,4% interanual

La inflació subjacent se situa al desembre en una taxa de l'1,4 % interanual. Entre els seus components, el grup de l'alimentació elaborada, begudes i tabac és el que mostra l'increment més baix, d'un

0,7 %. Els preus dels béns industrials sense productes energètics augmenten un 1 %; l'encariment més alt correspon als serveis, un 1,9%. De mitjana, el 2016 ha tancat amb una inflació subjacent de l'1,1 %, taxa que configura el creixement més elevat des de l'any 2013.

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana del 2014	0,4	0,4	0,1	0,6	-0,7	-1,1
Mitjana del 2015	0,9	1,0	0,5	1,2	2,9	-8,8
Mitjana del 2016	1,1	1,2	0,9	1,1	1,6	-8,2
Desembre del 2014	0,4	0,7	0,1	0,1	0,4	-8,6
Desembre del 2015	1,1	1,2	0,9	1,6	2,7	-7,0
Octubre del 2016	1,1	1,2	1,0	0,8	0,2	0,1
Novembre del 2016	1,1	1,3	1,0	0,8	1,5	-0,5
Desembre del 2016	1,4	1,9	1,0	0,7	3,1	5,1
Espanya						
Mitjana del 2014	0,0	0,1	-0,4	0,4	-1,3	-0,8
Mitjana del 2015	0,6	0,7	0,3	0,9	1,8	-9,0
Mitjana del 2016	0,8	1,1	0,5	0,8	2,3	-8,6
Desembre del 2014	0,0	0,3	-0,2	-0,2	-0,4	-8,5
Desembre del 2015	0,9	0,9	0,6	1,4	2,6	-7,5
Octubre del 2016	0,8	1,1	0,6	0,4	0,2	0,1
Novembre del 2016	0,8	1,2	0,6	0,3	0,6	-0,5
Desembre del 2016	1,0	1,6	0,6	0,2	2,1	5,3

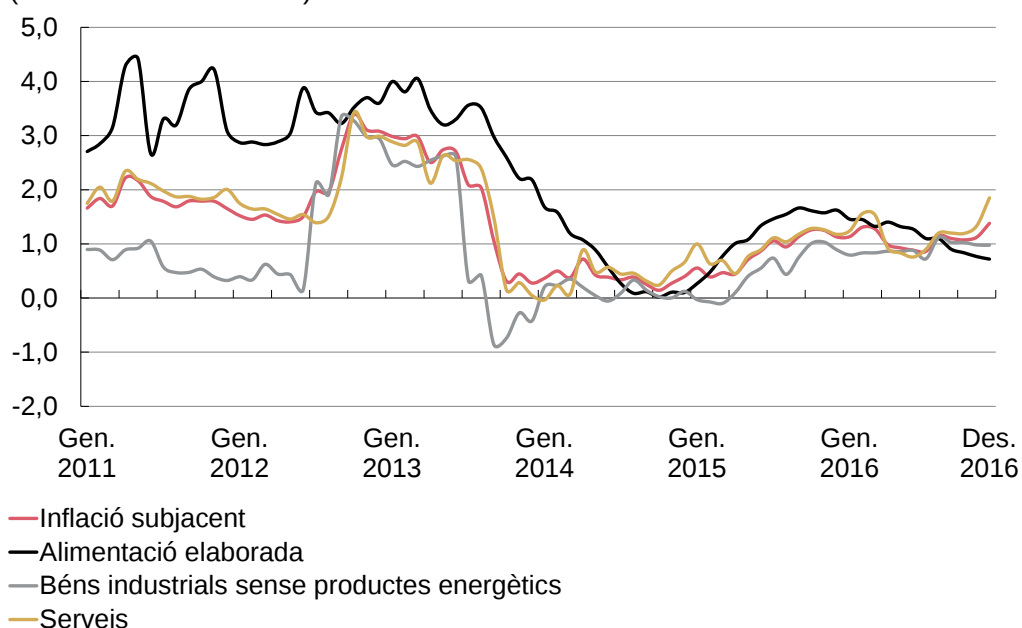
¹ Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE.

Pel que fa als grups especials que no formen part de la inflació subjacent, el desembre els preus han registrat variacions prou importants: l'alimentació no elaborada s'ha encarit un 3,1 % interanual, i els productes energètics (que inclouen els preus dels carburants i els combustibles) ho han fet un 5,1 %, a causa de la recuperació dels preus del petroli.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components a Catalunya

(% de variació interanual)

Font: INE.

La inflació espanyola (1,6% interanual el desembre) registra la taxa més alta en més de tres anys

La inflació a Espanya consolida la tendència creixent que va iniciar el tercer trimestre, tot i que es manté tres dècimes per sota de la catalana. El mes de desembre els preus han augmentat un 1,6 % interanual, la taxa més elevada en més de tres anys (des del juliol del 2013). De mitjana, però, el 2016 tanca encara amb una inflació negativa (-0,2 %). Pel que fa a la inflació subjacent, els últims mesos s'ha mantingut en valors continguts. El desembre se situa en un 1 % interanual, i tanca l'any 2016 amb una mitjana del 0,8 %, només dues dècimes per sobre de l'any anterior.

El diferencial d'inflació entre Catalunya i Espanya ha experimentat un repunt lleuger respecte als darrers mesos. El desembre, la inflació general a Catalunya és 0,3 punts percentuals més alta que a Espanya, i la inflació subjacent 0,4 punts percentuals. Els grups de lleure i cultura, i el de parament de la llars, són on el diferencial de preus és més ampli (1,1 i 0,9 punts percentuals, respectivament).

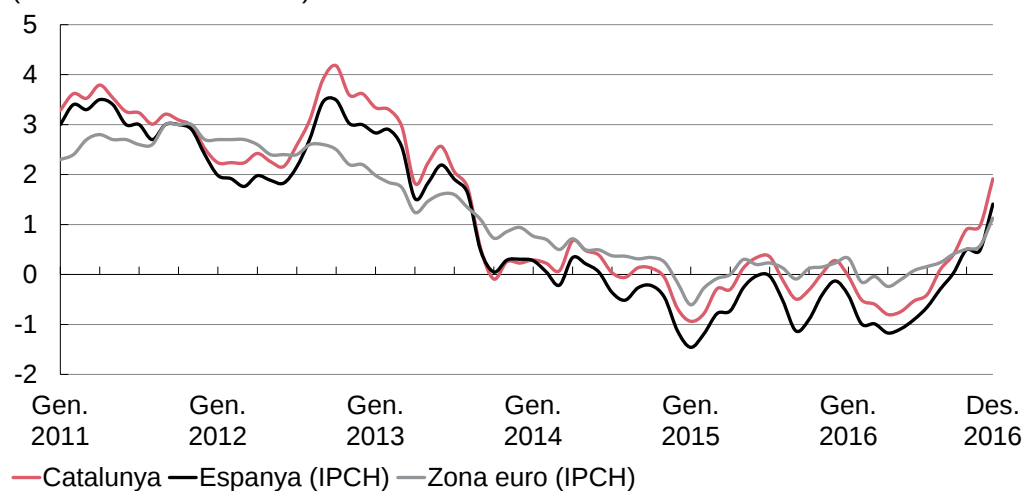
La inflació a la zona euro repunta lleument, mentre que la inflació subjacent segueix moderada

A la zona euro els preus s'orienten també a l'alça, i el mes de desembre la inflació interanual assoleix un 1,1 %, la més alta des de setembre de 2013. Per països, destaca el creixement dels preus a Estònia (2,4 %) i

Bèlgica (2,2 %). Només dues economies continuen amb una taxa negativa: Bulgària (-0,5 %) i Romania (-0,1 %). La inflació subjacent a la zona euro es manté lleugerament més moderada (1 % interanual) que la inflació general.

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

(% de variació interanual)

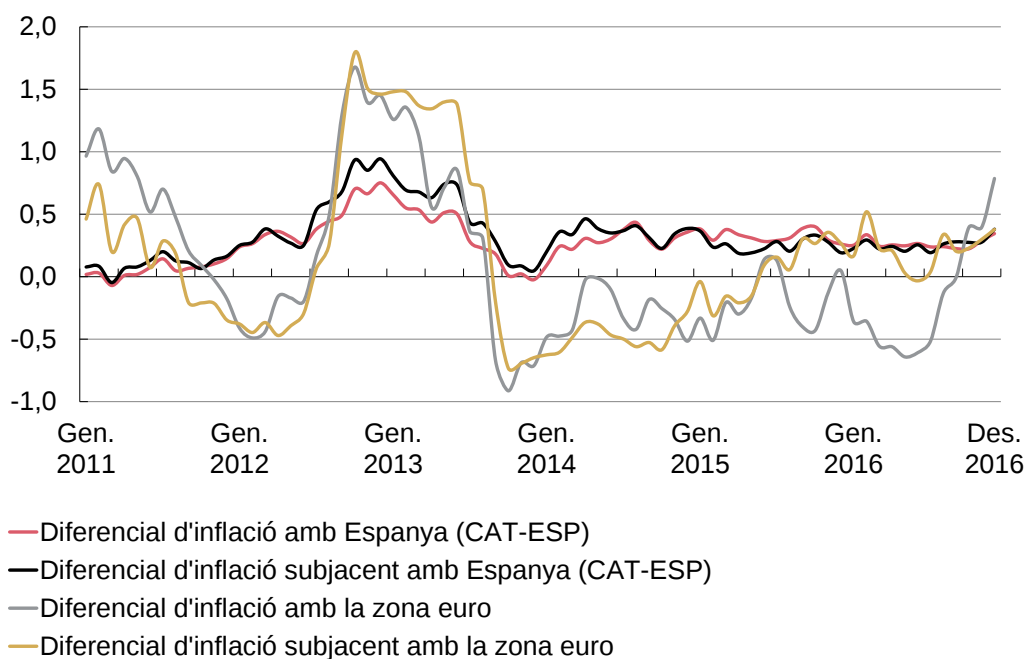

Font: INE.

Creix el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro

A Catalunya, l'increment dels preus ha estat més pronunciat que a la zona euro bàsicament perquè els productes energètics tenen un pes superior en la cistella de consum. Aquest fet, que comporta inflacions

Evolució dels diferencials d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro (punts percentuals)

Font: INE.

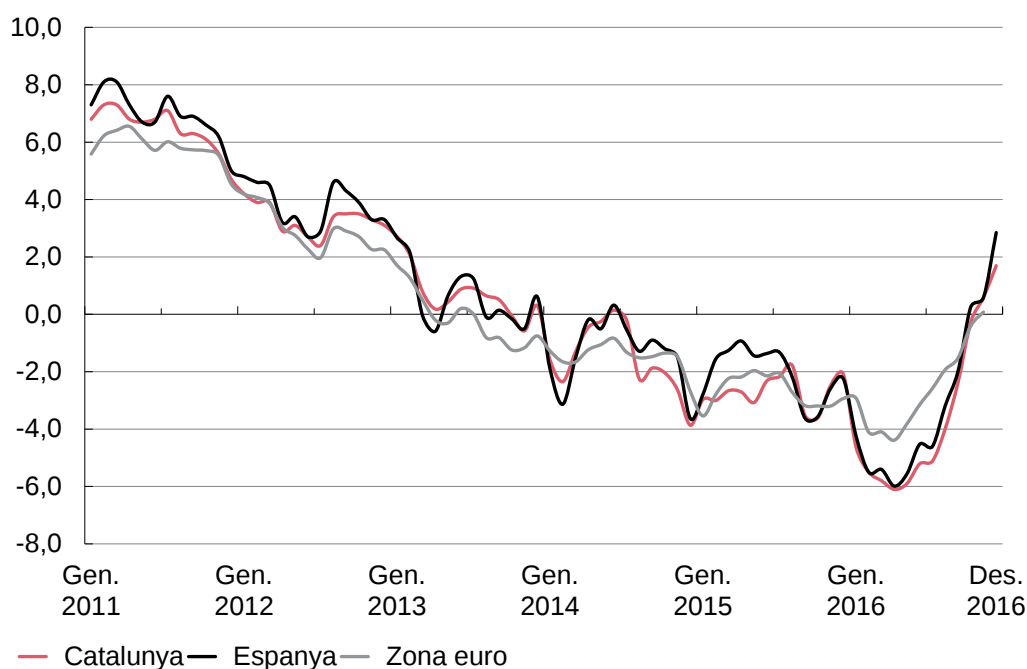
més baixes en èpoques d'abaratiment del barril Brent, comporta també creixements de preus més acusats quan el petroli s'encareix. Això explica que el mes de desembre el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro augmenti fins a 8 dècimes, la diferència més elevada en més de quatre anys. Pel que fa a la inflació subjacent, el diferencial entre Catalunya i la zona euro és de 0,4 punts, en línia amb l'experimentada els darrers mesos.

El mes de desembre els preus industrials pugen un 1,7% interanual

Després de pràcticament tres anys de descensos, el mes de novembre passat, l'índex de preus industrials de sortida de fàbrica (IPRI) va començar a registrar una pujada, que s'ha accentuat el mes de desembre, degut a l'augment del preu del petroli. La categoria d'energia, per tant, és la que mostra un increment més elevat (d'un 4,5 %). La resta de categories mostren augments modestos, d'un 1,0 % els béns de consum i d'un 1,5 % els béns intermedis. Els béns d'equipament, fins i tot, han experimentat un descens del -0,3%. Per la seva banda, els preus industrials a Espanya han crescut més que a Catalunya, degut a un important creixement dels preus de producció de l'energia (8,2 %).

Malgrat l'acceleració de l'IPRI els darrers mesos, la variació mitjana dels preus industrials l'any 2016 ha estat negativa tant a Catalunya (-3,6 %), com a escala estatal (-3,1 %).

Evolució de l'índex de preus industrials (% de variació interanual)

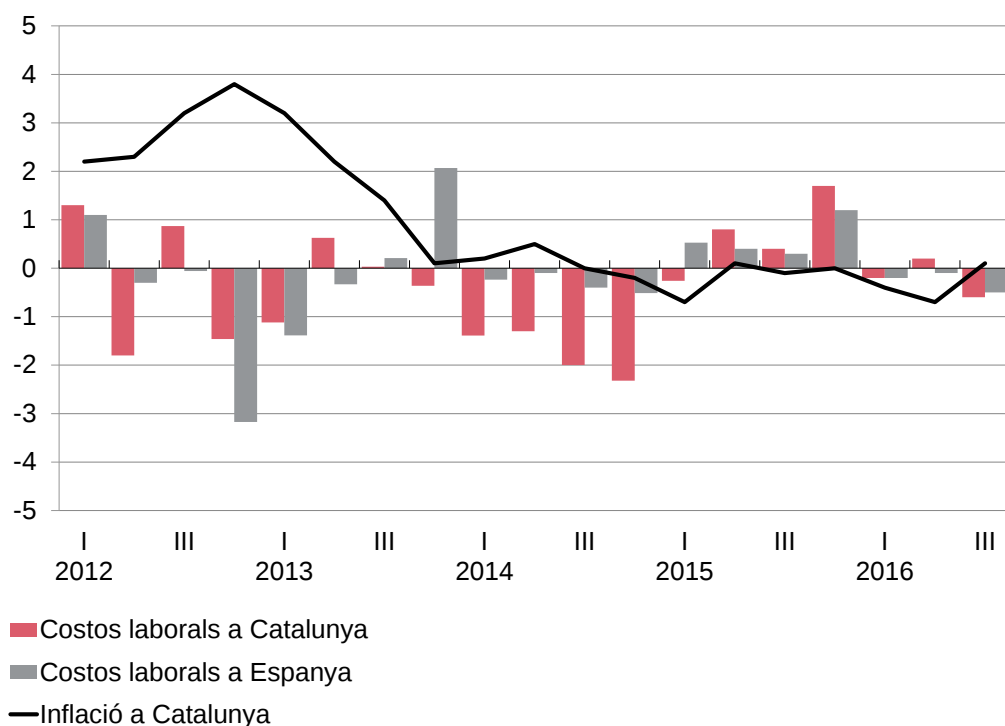
Font: INE i Eurostat.

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

El cost laboral cau un 0,6 % interanual el tercer trimestre del 2016

Segons l'enquesta trimestral del cost laboral, el cost laboral per treballador i mes del tercer trimestre del 2016 va caure un 0,6 % interanual, aprofundint la pauta de moderació dels dos trimestres anteriors. En aquest cas, i a diferència del que venia succeint els sis trimestres anteriors, la inflació (d'un 0,1 %) va ser superior a l'evolució del cost laboral. En el conjunt de l'Estat, l'evolució dels costos va ser molt similar, amb una disminució del 0,5 % el tercer trimestre. Les dades corregides d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només disponibles per a Espanya) assenyalen una variació interanual similar (del -0,3 %).

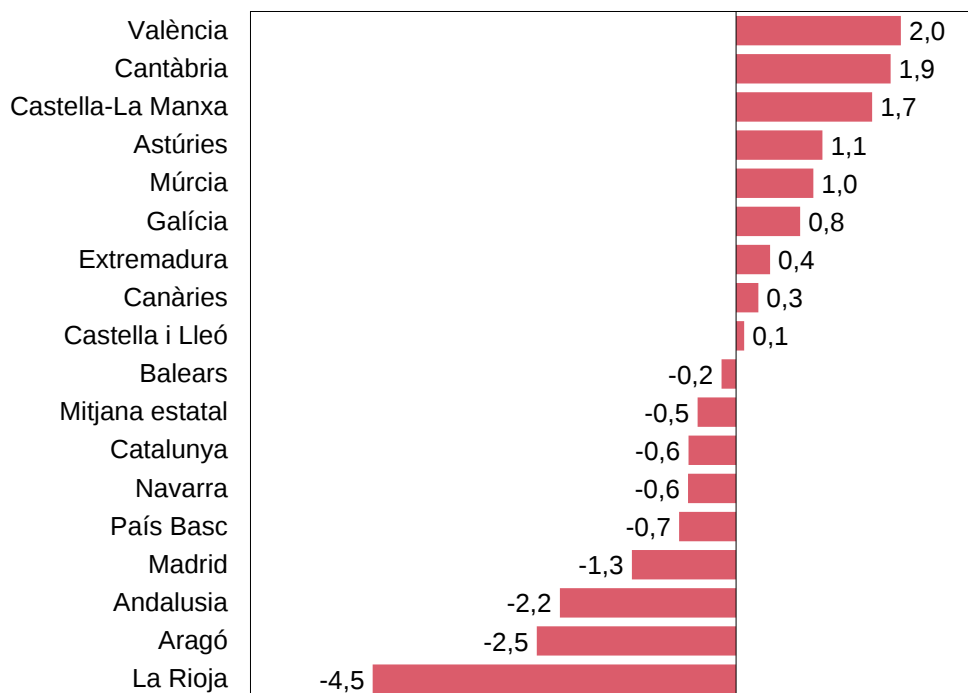
Costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'anàlisi regional de l'evolució dels costos laborals durant el tercer trimestre del 2016 mostra comportaments diferenciats amb un ventall que va d'un retrocés dels costos del 4,5 % a la Rioja, del 2,5 % a l'Aragó i del 2,2 % a Andalusia a creixements del 2 % a València; amb Cantàbria i Castella-La Manxa amb una tònica similar (increments de l'1,9 % i 1,7 % respectivament).

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes. Tercer trimestre del 2016 (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

En el conjunt dels tres primers trimestres del 2016 els costos laborals a Catalunya van caure un 0,2 % interanual, en línia amb l'evolució de la taxa mitjana estatal (- 0,3 %). Pel que fa a l'evolució dels diversos components dels costos laborals, la part del cost salarial presenta una disminució a Catalunya del 0,1 %. Aquesta variació és el resultat d'una disminució del 0,3 % del cost salarial ordinari i d'un augment del 0,7 % del cost salarial extraordinari, que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments. A Espanya els costos salarials també van caure un 0,1 %, amb un retrocés del 0,2 % de la part del cost salarial ordinari i un augment del 0,8 % del cost salarial extraordinari.

Durant els tres primers trimestres del 2016, l'evolució dels costos laborals no salarials (que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials) també va ser negativa: -0,2 % a Catalunya i -0,8 % a Espanya. La tendència a la baixa de les indemnitzacions per acomiadament expliquen en part el retrocés d'aquests costos.

La pauta de moderació en els costos laborals s'estén a tots els sectors productius. A Catalunya els costos de la indústria i els serveis baixen un 0,4 % i un 0,1 % respectivament, mentre que els costos de la construcció augmenten un 1,7 %. En el conjunt de l'Estat, en canvi, els costos laborals en la construcció disminueixen, un 1,8 %, mentre que augmenten en la indústria (un 0,3 %) i cauen en els serveis

(-0,2 %). Per la seva banda, l'evolució seguida pels costos salarials ordinaris per treballador i mes és molt semblant a la dels costos laborals per treballador i mes.

Costos salarials i laborals

Mitjana fins al tercer trimestre (% de variació interanual)

	Cost per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2015	2016	2015	2016
Catalunya				
Cost laboral total	0,3	-0,2	0,4	-0,6
Cost salarial	1,2	-0,1	1,2	-0,6
Cost salarial ordinari	0,4	-0,3	0,4	-0,6
Cost salarial extraordinari	6,8	0,7	7,0	-0,9
Cost laboral no salarial	-2,1	-0,2	-2,0	-0,6
Hores pactades	0,1	-0,3		
Hores efectives de treball	-0,1	0,3		
Espanya				
Cost laboral total	0,4	-0,3	0,3	-0,3
Cost salarial	0,9	-0,1	0,7	-0,1
Cost salarial ordinari	0,2	-0,2	0,1	-0,2
Cost salarial extraordinari	5,7	0,8	5,5	0,0
Cost laboral no salarial	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8
Hores pactades	0,1	-0,2		
Hores efectives de treball	0,1	0,1		

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius

Mitjana fins al tercer trimestre (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2015	2016	2015	2016
Costos laborals per treballador i mes				
Total	0,3	-0,2	0,4	-0,3
Indústria	0,6	-0,4	-0,4	0,3
Construcció	-4,3	1,7	-0,7	-1,8
Serveis	0,6	-0,1	0,7	-0,2
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	0,4	-0,3	0,2	-0,2
Indústria	0,5	0,0	0,1	0,2
Construcció	-1,9	1,9	0,1	-1,4
Serveis	0,6	-0,4	0,3	-0,1

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'augment salarial pactat el 2016 és de l'1,16 %, per sobre del registrat el 2015 (0,81 %)

Els convenis col·lectius que s'han registrat fins al desembre del 2016 presenten un increment de les tarifes salarials de l'1,16 %, un augment que és superior al que es va pactar en el mateix període de l'any 2015 (del 0,81 %). Aquest avenç de les tarifes salarials es concentra als convenis pactats en l'àmbit sectorial on els increments pactats són de l'1,18 %. Malgrat aquest repunt, aquesta trajectòria està per sota del llindar màxim recomanat per al 2016 (de l'1,5 %) en el III Acord per a l'ocupació i la negociació col·lectiva. Per la seva banda, els convenis d'empresa pactats registren un creixement de tarifes del 0,78 %. Cal dir però que les dades del 2016 encara no incorporen les revisions derivades de les clàusules de garantia salarial, si bé aquestes clàusules tenen una incidència poc significativa des del 2012.

Incrementos salarials pactats a Catalunya segons l'àmbit de negociació (% de variació interanual)

	Acords col·lectius	Treballadors afectats	Increment salarial pactat (%)
De gener a desembre del 2015*			
Empresa	211	30.796	0,67
Sector	65	1.059.440	0,88
Total	276	1.090.236	0,87
De gener a desembre del 2015**			
Empresa	514	80.617	0,50
Sector	102	1.198.219	0,83
Total	616	1.278.836	0,81
De gener a desembre del 2016**			
Empresa	243	49.017	0,78
Sector	66	1.156.482	1,18
Total	309	1.205.499	1,16

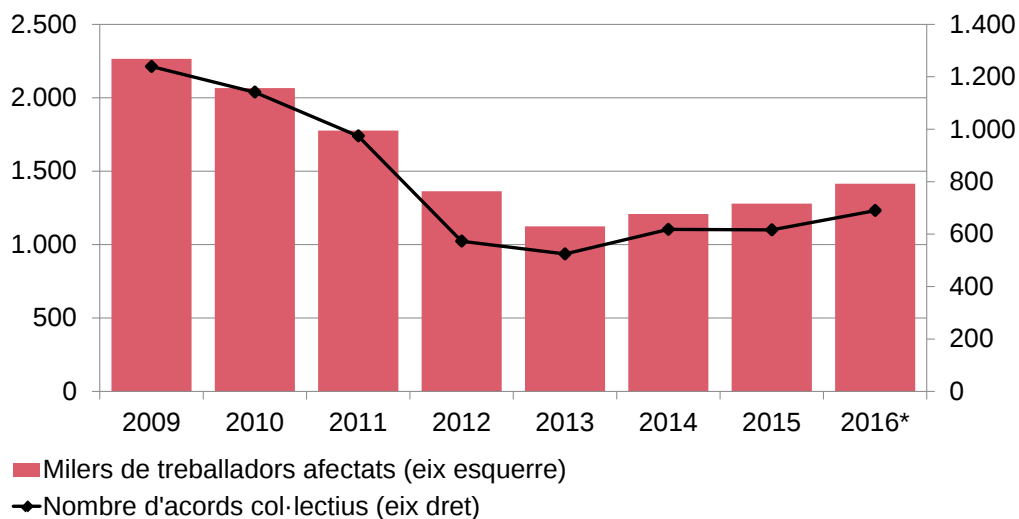
* Dades disponibles a gener del 2016.

** Dades disponibles a gener del 2017.

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Els acords col·lectius registrats a finals del 2016 (309) són força superiors als que es van registrar fins a finals del 2015 (276). Amb tot, aquesta variació de la negociació col·lectiva presenta un caràcter provisional atès que durant el 2016 es van registrar molts convenis d'empresa del 2015, de manera que, finalment, el nombre de convenis (616) va ser molt superior al que hi havia a final del 2015, cosa que previsiblement també passarà amb els convenis del 2016.

Evolució de la negociació col·lectiva: nombre d'acords col·lectius i de treballadors afectats a Catalunya

* L'any 2016 s'estima amb la variació interanual de les dades disponibles al gener de cada any.

Font: Departament d'Empresa i Ocupació (fins a l'any 2011) i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social (a partir de l'any 2012).

6.

El sector financer

El flux de nou crèdit a pimes creix, però menys que l'any passat. L'hipotecari i l'adreçat al consum de les llars es manté a l'alça.

Segons el Banc d'Espanya, el flux de nou crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit (EFC) per operacions de menys d'un milió d'euros, que s'assimilen als que contrauen les pimes, ha augmentat (un 3,2 %) de gener a novembre del 2016 en termes interanuals, si bé menys del que ho va fer l'any anterior. En canvi, els crèdits de més d'un 1 milió d'euros, que s'associen al crèdit concedit a grans empreses continuen baixant per les facilitats alternatives de finançament que tenen aquestes empreses en els mercats de capitals. En el cas de les llars, el crèdit augmenta un 8,0 %; no obstant això, s'observen evolucions molt diverses, amb un increment més moderat del crèdit hipotecari (del 7,7 %), que l'adreçat al consum (que augmenta un 29,9 %), al mateix temps que el flux adreçat a altres finalitats disminueix (un 12,7 %).

La darrera enquesta trimestral del BCE sobre préstecs bancaris (datada el gener de 2017) mostra que, durant el quart trimestre de 2016, els criteris d'aprovació de préstecs a empreses no financeres no van variar globalment a Espanya, mentre que a la UEM es van endurir lleugerament. Segons aquesta enquesta la demanda de crèdit va anar una mica de baixa a Espanya i a l'UEM va augmentar en tots els segments. Les entitats espanyoles van percebre, en general, una milloria de les condicions d'accés als mercats majoristes i una estabilitat en l'accés als minoristes, mentre que a la zona euro van detectar un cert deteriorament en el mercat de dipòsits dels clients i una evolució heterogènia en els majoristes.

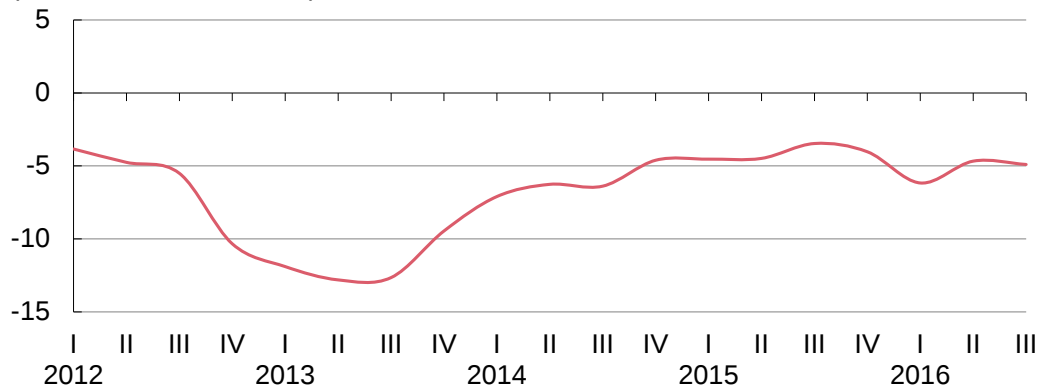
Continua la reducció del crèdit viu als balanços de les entitats de dipòsit

L'evolució de l'estoc del crèdit viu que figura als balanços de les entitats de dipòsit continua decreixent, atès que el fluxos d'amortització de crèdits d'empreses i famílies són superiors al fluxos de crèdits nous concedits. En el conjunt de l'Estat, la reducció interanual de l'estoc de crèdit se situa el tercer trimestre en un 4,2 %: amb una reducció d'un 4,8 % en el cas dels altres sectors residents i del 3,2 %, en el cas del conjunt de les administracions públiques. Les dades del crèdit viu més

recents (del mes de novembre), mostren que a Espanya continua el desapalancament net, tant de les llars com de les administracions (-4,6 % i -4,0 % interanual respectivament).

Evolució del crèdit al sector privat de les entitats de dipòsit a Espanya

(% de variació interanual)

Font: Banc d'Espanya.

Es manté el retrocés del crèdit viu bancari en les activitats productives però es frena a les persones físiques

L'evolució recent del crèdit viu per activitats productives és el resultat de diversos factors: d'una banda de l'augment del flux de crèdit nou a les pimes i de la disminució de l'adreçat a grans empreses (ja que aquestes opten per finançar-se als mercats de capital); de l'altra, del fet que la millora de la capacitat de finançament de les empreses n'està permetent reduir el grau d'endeutament acumulat. Això explica que l'estoc de crèdit concedit per les entitats de crèdit i per les EFC mostri trimestre a trimestre, taxes interanuals negatives des del 2011. La reducció interanual a finals del tercer trimestre és del 7,7 % en el conjunt de les activitats productives. La construcció i la promoció immobiliària continuen mostrant les caigudes més pronunciades, malgrat que s'han moderat (ambdues fins al -9,3 %). En canvi, el descens de l'estoc de crèdit als serveis (sense incloure la promoció immobiliària) s'ha accelerat durant el 2016 (el tercer trimestre cau un 9,2 % interanual).

Pel que fa al crèdit concedit a les persones físiques, la reducció s'ha alentit fins a un 1,8 % interanual a finals de setembre. D'una banda, l'evolució del crèdit viu per a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge, segueix a la baixa (-3,1 %), dominat pel desendeutament de les llars, tot i com s'ha indicat anteriorment el nou crèdit hipotecari augmenta. De l'altra, el crèdit viu destinat a la compra de béns de consum durador mostra creixements importants des del 2014, i a finals del tercer trimestre del 2016 augmenta a un ritme del 18 %.

Evolució de l'estoc de crèdit privat per finalitats

(dades de l'economia espanyola¹, % de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria ²	Serveis ³	Construcció	Promoció immobiliària	Total	Habitatge ⁴	Béns de consum durador
2012	-19,0	-12,5	-11,6	-28,3	-30,4	-5,7	-4,5	-14,8
2013	-13,3	-11,9	-7,9	-21,1	-21,1	-5,4	-4,5	-21,3
2014	-6,3	-2,8	-1,2	-17,3	-15,0	-3,5	-4,1	12,0
1r trimestre del 2015	-5,2	-3,3	0,5	-17,7	-14,2	-4,4	-4,2	24,5
2n trimestre del 2015	-4,6	-0,3	0,1	-16,9	-14,2	-4,7	-5,3	23,8
3r trimestre del 2015	-2,4	1,1	3,2	-14,9	-13,0	-4,4	-4,9	27,6
4t trimestre del 2015	-4,4	-1,6	-2,2	-11,7	-10,1	-3,9	-4,8	11,9
1r trimestre del 2016	-8,8	0,7	-10,7	-11,2	-12,1	-3,5	-4,7	17,2
2n trimestre del 2016	-7,2	-0,2	-8,7	-9,8	-9,8	-2,2	-3,6	19,1
3r trimestre del 2016	-7,7	-2,9	-9,2	-9,3	-9,3	-1,8	-3,1	18,0

¹ Estoc de crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit.

² Sense construcció.

³ Sense promoció immobiliària.

⁴ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya.

La morositat agregada decreix lentament

La taxa de morositat del crèdit concedit per les entitats de crèdit i per les EFC al sector privat de l'economia espanyola continua a la baixa després d'haver assolit valors màxims a finals del 2013. Així, la taxa de morositat de finals del tercer trimestre del 2016 se situa en un 9,2 %; les dades més recents no mostren canvis significatius (9,3 % i 9,2 % els mesos d'octubre i novembre, respectivament).

El descens de la morositat es deriva principalment d'una acceleració del ritme de reducció interanual dels crèdits considerats dubtosos (19,3 % en mitjana de gener a setembre de 2016), que és bastant superior a la de l'estoc total del crèdit (5,0 %). La taxa de mora de les activitats productives se situa en un 13,5 % a finals del tercer trimestre del 2016. La morositat més alta continua corresponent a les activitats relacionades amb la construcció (29,1 %) i la promoció immobiliària (25,6 %). Pel que fa a les persones físiques, la taxa de morositat al final de setembre de 2016 és d'un 5,3 %.

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

(dades de les entitats de crèdit de l'economia espanyola, %)

	Activitats productives							Persones físiques		
	Total	Total	Acti- vitats agràries	Indústria ¹	Serveis ²	Cons- trucció	Promoció immo- biliària	Total	Habi- tatge ³	Béns de consum durador
2012	10,4	15,5	9,2	9,1	7,9	25,8	29,1	4,9	4,0	6,1
2013	13,6	20,3	13,6	13,1	11,7	34,3	38,0	6,9	6,0	6,8
2014	12,5	18,5	12,3	12,8	10,9	32,6	36,2	6,8	5,9	5,7
1r trimestre del 2015	12,1	17,6	11,8	12,6	10,4	32,1	34,7	6,7	5,9	5,6
2n trimestre del 2015	11,0	16,2	11,0	11,8	9,8	29,8	32,1	6,0	5,3	4,7
3r trimestre del 2015	10,7	15,4	11,0	11,7	9,1	29,2	30,6	5,9	5,1	4,5
4t trimestre del 2015	10,1	14,6	10,1	10,9	8,9	30,0	27,5	5,6	4,9	4,2
1r trimestre del 2016	10,0	14,6	9,6	10,2	9,2	29,1	27,6	5,5	4,8	3,6
2n trimestre del 2016	9,4	14,0	9,1	9,5	8,7	29,6	26,9	5,3	4,7	3,2
3r trimestre del 2016	9,2	13,5	9,2	9,3	8,5	29,1	25,6	5,3	4,7	3,2

¹ Sense construcció.

² Sense promoció immobiliària.

³ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

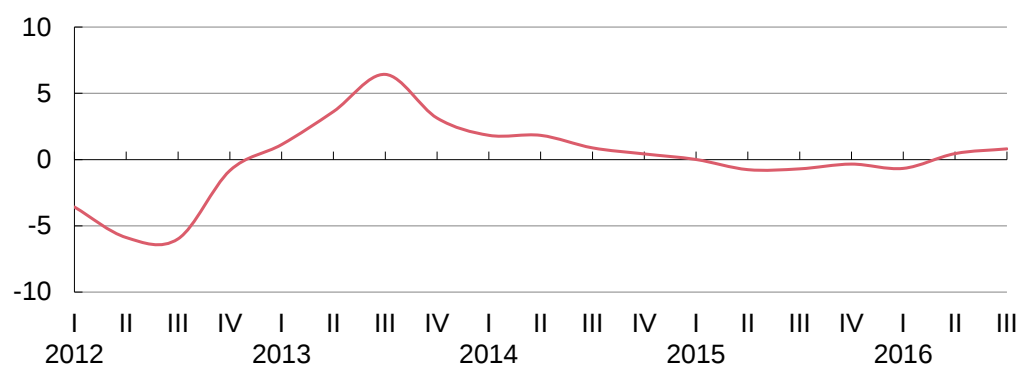
Font: Banc d'Espanya.

Augmenten els dipòsits a la vista però cauen els de termini i guanyen força els fons d'inversió

Els tipus d'interès continuen baixos i en mínims històrics, fet que condiciona l'estratègia de l'estalvi, que s'orienta cap a fons d'inversió (amb més risc i més rendibilitat) o bé cap a opcions amb més liquiditat, com els dipòsits a la vista. Aquestes tendències es mantindran molt probablement durant el 2017 atès que no s'esperen canvis dels tipus d'interès i la política monetària expansiva del BCE continuarà injectant liquiditat als mercats financers, tot i que amb menor intensitat.

Evolució dels dipòsits del sector privat en les entitats de dipòsit a Espanya

(% de variació interanual)

Font: Banc d'Espanya.

Les dades a escala estatal mostren com afecta l'actual preferència per la liquiditat als dipòsits bancaris, amb un notable creixement interanual dels dipòsits a la vista i un retrocés d'un ordre similar dels dipòsits a termini. En conjunt, els dipòsits al sector privat resident augmenten un 0,8 % interanual a final del tercer trimestre del 2016. En el cas de les administracions públiques, els dipòsits han anat a la baixa, de manera que l'estoc agregat de dipòsits en els balanços de les entitats de dipòsit mostra a finals del tercer trimestre és un 0,2 % inferior al d'un any enrere.

El patrimoni dels fons d'inversió mobiliaris augmenta un 7%

L'estalvi ha buscat destinacions alternatives als dipòsits bancaris. Així, el patrimoni dels fons d'inversió mobiliaris gestionats per institucions d'inversió col·lectiva inscrites al registre de la CNMV, ha arribat a 235.341 milions d'euros el 31 de desembre del 2016, la qual cosa representa un increment interanual del 7,0 %. Aquest increment patrimonial (de 15.463 milions d'euros) s'afegeix al dels tres anys anteriors en què els fons d'inversió van recuperar gran part dels actius que tenien abans de la crisi financera.

Els fons d'inversió mobiliaris a l'Estat espanyol (volum gestionat)

Tipus de fons	Milions d'euros el 31.12.2016	% de distribució	% de variació del 31.12.2015 al 31.12.2016
Monetaris	9.585,4	4,1	17,9
De renda fixa a curt termini	36.129,2	15,4	12,0
De renda fixa a llarg termini	15.099,5	6,4	-6,5
De renda fixa mixta	16.737,5	7,1	0,1
De renda variable mixta	2.631,3	1,1	-11,1
De renda variable nacional	5.497,3	2,3	-5,2
Garantits	22.853,2	9,7	6,7
Amb garantia parcial	1.430,5	0,6	59,2
De gestió passiva	23.837,8	10,1	35,1
De retorn absolut	12.322,8	5,2	10,1
Globals	13.134,6	5,6	4,6
Internacionals	76.081,4	32,3	2,6
Total	235.340,5	100,0	7,0

Font: INVERCO

Per tipus, els fons que s'han saldat amb increments relatius més significatius de patrimoni són els de garantia parcial (un 59,2 %) i els de gestió passiva (un 35,1 %). El patrimoni dels fons de renda fixa a curt termini augmenta un 12 %; en canvi, el patrimoni dels de renda

fixa a llarg termini disminueix un 6,5 %, mentre que el dels fons de renda fixa mixta es manté estabilitzat. Cal destacar, finalment, que els fons d'inversió internacionals, que concentren un 32,3 % del patrimoni total dels fons d'inversió a Espanya, van tenir el 2016 un creixement moderat (2,6 %), comparativament amb la resta.

El BCE manté els tipus baixos i prolonga la compra d'actius

El BCE, a la reunió del 5 de gener, ha mantingut els tipus d'interès de referència sense modificacions des de la darrera baixada de març de 2016: 0,00 % per a les operacions principals de finançament; 0,25 % per a la facilitat marginal de crèdit, i -0,40 % per a la facilitat de dipòsit. Cal recordar, d'altra banda, que el desembre passat el BCE va decidir prolongar fins a finals d'enguany els programes de compra d'actius que inicialment finalitzaven el mes de març, però reduint-ne el seu import a partir d'abril de 80.000 a 60.000 M€ mensuals. La continuïtat de la política expansiva del BCE estarà condicionada en qualsevol cas a l'orientació que prengui la inflació i la dinàmica econòmica en la zona euro.

La majoria d'índex borsaris tanquen el 2016 en positiu. Però l'IBEX 35 cau un 2 % i el selectiu italià un 10,2 %.

El 2016, els mercats borsaris han viscut diverses etapes d'alta volatilitat. L'any va començar amb les incerteses sobre l'economia xinesa i el Brexit va assenyalar un altre episodi dels episodis destacats que van arrossegar les borses a pèrdues. No obstant això, els mesos posteriors aquests resultats s'han revertit. Així, en còmput anual els guanys han estat generalitzats en els índexs més representatius de les borses de valors mundials, llevat de l'FTSE MIB 40 italià que cau un 10,2 % per la situació bancària del país, i l'IBEX 35 on la reducció es menor, del 2 %, recuperat en part de les pèrdues que havien arribat al juny al 14,5 %.

Destaquen els guanys del Dow Jones industrial (del 13,4 %) i del FTSE 100 del Regne Unit (del 14,4%). Els índexs CAC francès i DAX alemany s'han revalorat un 4,9 % i un 6,9 %, respectivament. L'Euro Stoxx 50, i el Nikkei 225 va tancar també en positiu, el primer amb guanys del 0,7 % i el segon del 0,4 %. Durant el primer mes de l'any 2017 les principals borses acumulen valors negatius, excepte el Dow Jones, que augmenta un 0,5 % i el Dax Xetra 30 alemany, un 0,5 %.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(% de variació)

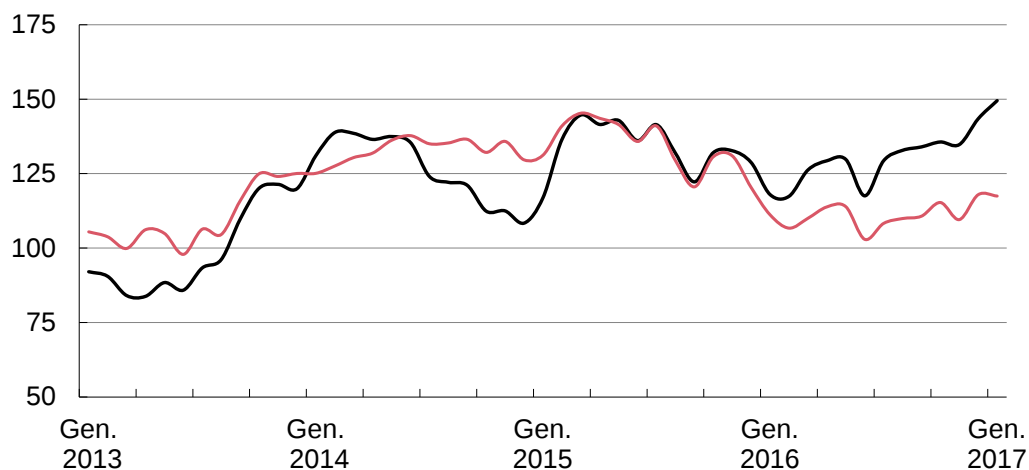
Valor		Del 31.12.2014 al 31.12.2015	Del 31.12.2015 al 31.12.2016	Del 31.12.2016 al 31.01.2017
Euro Stoxx 50	Zona euro	3,8	0,7	-1,8
CAC 40	França	8,5	4,9	-2,3
FTSE MIB 40	Itàlia	12,7	-10,2	-3,3
IBEX 35	Espanya	-7,2	-2,0	-0,4
Dax Xetra 30	Alemanya	9,6	6,9	0,5
FTSE 100	Regne Unit	-4,9	14,4	-0,6
Dow Jones	EUA	-2,2	13,4	0,5
Nikkei 225	Japó	9,1	0,4	-0,4

Font: Bloomberg i Banc d'Espanya.

El BCN MID 50 creix un 11,4 % el 2016

Durant el darrer trimestre del 2016 el BCN MID 50, índex de la Borsa de Barcelona representatiu de les empreses de capitalització mitjana, va continuar el creixement iniciat el trimestre anterior. Així, va registrar un ascens del 7,1 % respecte al tercer trimestre i va acabar l'any amb un ascens interanual de l'11,4 %, millor que els altres d'índexs generals de les places borsàries espanyoles. Addicionalment a aquests guanys, el BCN MID 50 el gener de 2016 també ha mostrat un comportament positiu (4,2 %), per sobre al de la resta d'índexs estatals.

Evolució de l'IBEX 35 i el BCN MID 50

—BCN MID 50 —IBEX 35

Nota: els índexs originals s'han reindexat a 30.1.2004=100.

Índexs de les borses espanyoles

Índex	Valor el 31.12.2016	% de variació		
		Del 31.12.2014 al 31.12.2015	Del 31.12.2015 al 31.12.2016	Del 31.12.2016 al 31.01.2017
IBEX 35	9.352,1	-7,2	-2,0	-0,4
Barcelona Global 100	756,8	-12,0	0,3	0,3
Madrid	943,6	-7,4	-2,2	-0,1
Bilbao	1.489,5	-5,4	-5,6	-0,7
València	1.200,7	-7,4	3,6	0,1
BCN MID 50	19.788,5	18,8	11,4	4,2
FTSE Latibex All Share	1.811,6	-39,2	71,0	9,0

Font: Bloomberg i Banc d'Espanya.

Es redueix la contractació d'accions a la Borsa de Valors de Barcelona i al conjunt de borses espanyoles

Durant el 2016 el volum de negociació a la Borsa de Valors de Barcelona ha disminuït un 29,3 %. Destaca la reducció del 22,3% d'accions contractades al mercat continu (una reducció que ha estat fins i tot més pronunciada en el conjunt de les borses espanyoles), mentre continua la disminució dels efectes públics (-83,6 %).

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Valors de Barcelona (Gener-desembre de 2016)

Tipus de valor	Milions d'euros el 31.12.2016	% de variació del 31.12.2015 al 31.12.2016
Efectes públics	3.716,5	-83,6
Obligacions	591,0	267,5
Accions	142.045,9	-22,3
Fons cotitzats	485,9	-49,9
Warrants	179,2	-8,0
Drets	1.335,1	-55,9
Segon mercat	0,4	548,8
Total	148.354,0	-29,3

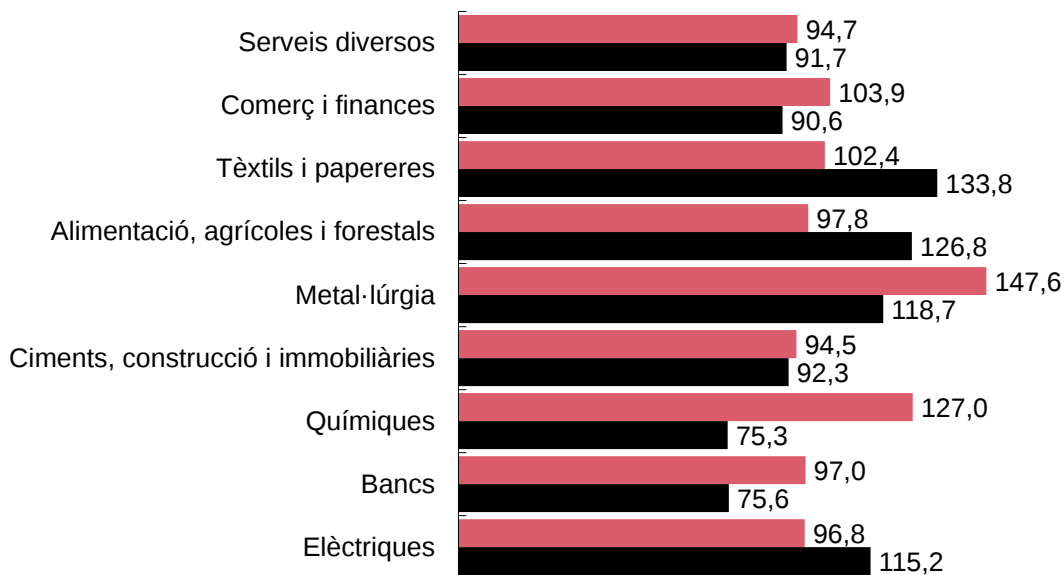
Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Els índexs sectorials de metal·lúrgia i químiques són els que més creixen

Els resultats interanuals que han registrat els índexs sectorials de la Borsa de Valors de Barcelona al final del 2016 han estat majoritàriament positius. Els guanys més elevats els han obtingut els

valors de metal·lúrgia (47,6 %) i químiques (27,0 %), mentre que entre els sectors amb caigudes destaquen els valors de ciments, construcció i immobiliàries (-5,5 %) i el de Serveis diversos (-5,3 %).

Índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

■ Índex el 31 de desembre del 2016

■ Índex el 31 de desembre del 2015

Base índex any 2016: 1 de gener del 2016= 100.

Base índex any 2015: 1 de gener del 2015= 100.

Font: Borsa de Valors de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

7.

El sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general i les entitats autònomes administratives, és a dir, totes les entitats que tenen un pressupost de caràcter limitador. Tot i que des del 2015 l'Institut Català de la Salut (ICS) és una entitat de dret públic subjecta al dret privat, en les dades que s'analitzen a continuació l'ICS també hi és inclòs per tal de mantenir una comparació homogènia amb exercicis anteriors.

Cal també tenir en compte que la informació que es presenta en aquest capítol de la *Nota de Conjuntura* exclou els ingressos i les despeses que només figuren en els comptes de la Generalitat perquè aquesta institució n'exerceix la funció pagadora; concretament, els fluxos que no es tenen en compte són les transferències de l'Administració central que la Generalitat lliura íntegrament als ens locals, així com el fons europeu de garantia agrícola, que la Generalitat ingressa i destina als agricultors beneficiaris.

Els comptes de la Generalitat del 2016 parteixen del Decret 252/2015, de 15 de desembre, on s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga pressupostària al 2016 del 100 % dels crèdits inicials del 2015 ajustats a les previsions d'ingressos finalistes (vinculats a la despesa corresponent), exceptuant el capítol 1, de remuneracions del personal, que recull increments retributius regulats en altres normatives; també s'estableixen límits a la tramitació de les despeses dels capítols 6 i 7.

La liquidació del model de finançament i les bestretes impulsen a l'alça els ingressos

A novembre del 2016, els drets liquidats per ingressos no financers del Sector públic administratiu de la Generalitat són de 20.164 milions d'euros, un 10,7 % superiors al mateix període de l'exercici anterior. La major part d'aquest increment es deu a la liquidació del model de finançament del 2014, que es reflecteix en l'augment dels impostos directes i indirectes i de les transferències corrents, capítols que també contenen l'increment de les bestretes del model de finançament.

Els ingressos patrimonials creixen un 4,6 %, tot i el descens dels ingressos per interessos i concessions administratives. Els ingressos de capital es redueixen un 52,2 % per la reducció dels fons europeus.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per capítols a 30 de novembre del 2016 (milions d'euros)

	Pressupost prorrogat	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2015)
Impostos directes	9.092	8.444	9,7
Impostos indirectes	10.014	9.230	9,9
Taxes i altres ingressos	725	681	2,0
Transferències corrents	3.107	1.701	34,9
Ingressos patrimonials	49	37	4,6
Alienació d'inversions	20	1	-62,4
Transferències de capital	23	70	-51,9
Operacions corrents	22.987	20.092	11,2
Operacions de capital	43	71	-52,2
Ingressos no financers	23.030	20.164	10,7

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

La desagregació de les diferents categories d'ingressos, permet analitzar-los més específicament. El gruix dels ingressos de la Generalitat són les bestretes a compte del model de finançament, l'import de les quals el fixen els pressupostos generals de l'Estat i es fa efectiu mensualment per dotzenes parts; de manera que l'execució mensual d'aquests ingressos és proporcional al període de referència. El 2016, les bestretes del model de finançament s'incrementen un 4,8% (cal tenir en compte que la liquidació d'aquestes bestretes del 2016 no es farà efectiva fins al 2018). La resta d'ingressos del model correspon bàsicament a les liquidacions del model de finançament del 2014, que són molt superiors a l'import de les liquidacions rebudes l'any anterior.

L'evolució positiva del mercat immobiliari impulsa a l'alça els ingressos de l'impost sobre transmissions patrimonials, que s'incrementen un 12,1 %, i de l'impost d'actes jurídics documentats, amb una taxa de creixement d'un 5,6 %. Al seu torn, l'impost sobre operacions societàries es redueix un 15,4 %, si bé el seu impacte quantitatiu és poc rellevant.

L'impost sobre el patrimoni, el gruix del qual es va liquidar el mes de juliol, ha recaptat un 7,2 % més que l'any anterior. L'impost sobre successions i donacions es redueix un 10,4 %, perquè l'exercici anterior aquest impost va presentar un creixement intens a causa d'unes liquidacions excepcionalment elevades.

**Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per conceptes
a 30 de novembre del 2016** (milions d'euros)

	Pressupost prorrogat	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2015)
Ingressos de bestretes del model de finançament	15.942	14.614	4,8
Tram autonòmic de l'IRPF	7.753	7.107	4,5
IVA	5.925	5.431	2,8
Impostos especials	2.343	2.147	3,8
Fons de suficiència	748	685	19,4
Fons de garantia	-826	-757	2,3
Liquidacions del model de finançament	1.283	1.437	827,5
Altres ingressos impositius	2.975	2.707	2,3
Impost sobre successions i donacions	503	401	-10,4
Impost sobre els habitatges buits	9	11	–
Impost grans establiments comercials	15	15	1,2
Impost sobre el patrimoni	466	489	7,2
Impost transmissions patrimonials	1.138	1.117	12,1
Impost actes jurídics documentats	385	354	5,6
Impost operacions societàries	7	8	-15,4
Impost sobre determinats mitjans de transport	73	63	11,1
Tram autonòmic de l'impost sobre els hidrocarburs	221	160	0,6
Impost sobre estades en establiments turístics	44	47	10,0
Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques	10	13	61,4
Impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear	40	-32	-206,6
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria	1	1	742,9
Impost d'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial	4	3	–
Impost sobre dipòsits en les entitats de crèdit	58	56	-37,5
Taxes i altres ingressos	725	681	2,0
Taxa sobre el joc	223	182	5,6
Restat de taxes i altres ing.	502	498	0,7
Altres transferències	2.036	687	-8,8
Altres transferències corrents de l'Estat	1.886	557	16,0
Transferències de capital de l'Estat	0	19	-62,5
Transferències corrents de la UE	118	35	-63,4
Transferències de capital de la UE	23	36	-53,1
Altres transferències corrents	9	26	-22,5
Altres transferències de capital	0	15	-15,8
Ingressos patrimonials	49	37	4,6
Alienació d'inversions	20	1	-62,4
Ingressos no financers	23.030	20.164	10,7

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

A novembre del 2016, els drets liquidats per l'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit (que correspon a l'impost estatal menys les devolucions de l'impost autonòmic declarat inconstitucional), és un 37,5% inferior al del 2015 principalment perquè aleshores es va ingressar també un import corresponent a la recaptació de l'any 2014.

L'impost sobre grans establiments comercials es manté estable, i l'impost sobre les estades en establiments turístics, que ja ha comptabilitzat la campanya d'estiu, creix un 10 %. L'impost sobre determinats mitjans de transports augmenta un 11,1 % pel creixement de les matriculacions de vehicles malgrat el descens de la quota mitjana. El tram autonòmic de l'impost sobre les vendes detallistes de determinats hidrocarburs es veu afectat per les devolucions del gasoil professional.

L'impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear registra unes devolucions negatives perquè va ser anul·lat pel Tribunal Constitucional i s'ha hagut de retornar l'import recaptat aquest any i l'anterior. L'impost sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial i l'impost sobre gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria liquiden 3 milions i 1 milió d'euros, respectivament. L'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques ha liquidat un import un 61,4 % superior al de l'exercici anterior, en què va estar suspès pel Tribunal Constitucional. L'impost sobre els habitatges buits, que havia estat suspès fins al mes de setembre, ha liquidat 11 milions. Tots dos impostos estan pendents de la sentència del Tribunal Constitucional.

Les taxes i altres ingressos s'incrementen un 2 %: la taxa sobre el joc augmenta un 5,6 % per l'impuls del tribut sobre el joc online, i la resta, es manté estable perquè l'augment dels ingressos de les multes i sancions i de la prestació de serveis d'assistència social es veu compensat pel fet que l'any anterior es va ingressar un import elevat de contribucions especials al servei d'incendis.

La major part de les transferències que no formen part del model de finançament presenten una evolució negativa. Les transferències corrents de l'Estat s'incrementen un 16 %, entre les quals destaquen l'ingrés d'una part de les transferències per a polítiques actives d'ocupació previstes a la Conferència sectorial d'ocupació i assumptes laborals, que l'exercici anterior es van ingressar en la seva totalitat el mes de desembre, i l'augment de les transferències de la Seguretat Social i de les beques no universitàries. Les transferències de capital de l'Estat disminueixen un 63,4 % bàsicament pel descens dels programes d'habitatge. Les transferències corrents de la UE descendeixen un

53,1% per la reducció del Fons Social Europeu i perquè, a diferència del novembre del 2015, encara no s'ha liquidat cap import del Programa d'ocupació juvenil a Catalunya.

L'evolució de la despesa es veu afectada perquè el 2015 es va comptabilitzar un gran volum de despesa desplaçada

Les obligacions reconegudes per despeses no financeres de gener a novembre del 2016 sumen 20.674 milions d'euros, i disminueixen un 6,5 % en relació amb l'any anterior, en què es va comptabilitzar un volum important de despesa desplaçada.

A nivell de capítols, les despeses de les remuneracions del personal s'incrementen un 2,3 %. Durant el 2016 s'ha aplicat un increment retributiu de l'1 % i augmenta també la dotació del personal docent.

Les despeses corrents en béns i serveis fins al mes de novembre presenten una disminució del 5,8 %, principalment perquè l'exercici anterior es va regularitzar un volum de despesa pendent de concerts sanitaris que el 2016 és molt menor. La despesa de concerts per prestació de serveis socials, en canvi, augmenta el 2016 perquè s'estan substituint les subvencions en aquest àmbit.

Estat d'execució del pressupost de despeses del sector públic administratiu a 30 de novembre 2016 (milions d'euros)

	Pressupost prorrogat	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2016/2015)
Remuneracions del personal	7.009	7.135	6.278	2,3
Compra de béns corrents i serveis	7.258	7.952	6.826	-5,8
Interessos	1.713	1.251	525	-54,6
Transferències corrents	6.290	7.442	6.240	-7,7
Fons de contingència	198	4	0	—
Inversions reals	559	516	369	9,7
Transferències de capital	489	618	437	-7,8
Operacions corrents	22.468	23.783	19.869	-6,7
Operacions de capital	1.048	1.134	806	-0,6
Despeses no financeres	23.517	24.917	20.674	-6,5

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

Els interessos i les despeses de formalització del deute disminueixen durant el 2016 un 54,6 % per l'efecte de la reducció del tipus d'interès fins al 0 % del Fons de liquiditat autonòmic (FLA). A més, cal tenir en compte la caiguda dels tipus d'interès aplicat a la resta d'operacions financeres i la reducció del deute viu a curt termini.

Les obligacions reconegudes per transferències corrents disminueixen un 7,7 %, atès que durant el 2015 es va comptabilitzar un volum elevat de despesa desplaçada en farmàcia, en despesa d'atenció a la dependència, la prestació per fill a càrrec i en transferències als ens locals. D'altra banda, es redueixen els imports de les prestacions econòmiques a la dependència, i els ajuts a fundacions i institucions d'aquest àmbit han passat a executar-se en forma de concerts.

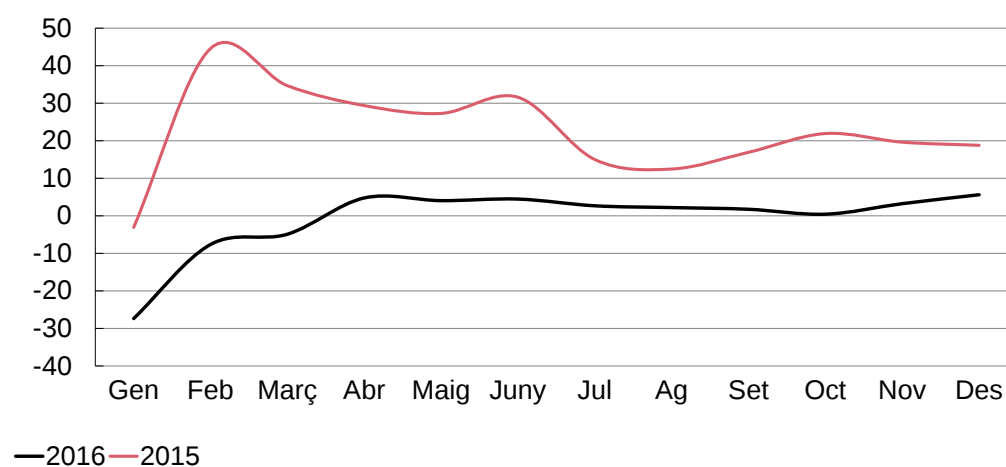
Pel què fa a les operacions de capital, les inversions reals augmenten un 9,7 % per l'increment de l'aportació a Infraestructures de la Generalitat de Catalunya, S.A.U per pagaments de mètodes alemanys, malgrat que la despesa disminueix en la majoria de departaments per la limitació que estableix la pròrroga pressupostària. Les transferències de capital disminueixen un 7,8 % principalment per una reducció en la despesa de les transferències a empreses privades i a altres entitats del sector públic per part del Departament de Territori i Sostenibilitat, a més de la limitació que implica la pròrroga del pressupost.

El creixement del mercat immobiliari impulsa a l'alça la recaptació de la Generalitat

Al 2016 la recaptació dels impostos de la Generalitat ha crescut un 5,6%. Les taxes de variació interanual mostren que els dos darrers mesos de l'any ha accelerat el creixement en comparació amb els mesos anteriors.

En conjunt, però, el ritme d'increment és inferior al presentat l'exercici anterior.

Recaptació total de la Generalitat de Catalunya
(taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Els principals impostos que han impulsat a l'alça la recaptació del 2016 han estat l'impost sobre transmissions patrimonials, que ha crescut un 16,3 %, i l'impost sobre actes jurídics documentats, que augmenta un 8,5 %, recollint l'evolució positiva del mercat immobiliari. L'impost de patrimoni també té un increment relativament important, d'un 8%.

La recaptació de l'impost sobre determinats mitjans de transport, malgrat el descens de la quota mitjana, creix el 2016 un 9,6 % gràcies a l'augment del nombre de matriculacions de vehicles. El tram autonòmic de l'impost sobre hidrocarburs es manté a un nivell similar a l'any anterior, tot i el creixement del consum de gasolines i gasoils, a causa de l'increment de les devolucions del gasoil professional. Al seu torn, la recaptació de l'impost en estades d'establiments turístics augmenta un 9,7%.

Recaptació tributària de la Generalitat

(Gener- desembre del 2016)

	Milions d'euros	% de variació 2016/2015
Impost sobre successions i donacions	446	-2,8
Impost sobre grans establiments comercials	7	-67,1
Impost sobre el patrimoni	494	8,0
Impost sobre transmissions patrimonials	1.234	16,3
Impost sobre actes jurídics documentats	397	8,5
Impost sobre operacions societàries	10	-6,9
Impost sobre determinats mitjans de transport	76	9,6
Tram autonòmic de l'impost sobre els hidrocarburs	210	-0,9
Impost sobre estades en establiments turístics	47	9,7
Impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear	-32	-206,6
I. dipòsits entitats de crèdit	69	-23,5
Impost sobre l'emissió de gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria	1	764,3
Impost d'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial	3	—
Impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques	18	152,4
Impost sobre els habitatges buits	11	—
Taxa sobre el joc	189	-5,1
Tributs sobre el joc en línia	22	258,5
Gravamen de protecció civil	4	6,5
Total	3.207	5,6

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

La reducció d'altres impostos expliquen la moderació del creixement global de la recaptació. L'impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear registra un import negatiu per la devolució de la recaptació anterior derivada de l'anul·lació de l'impost per part del Tribunal Constitucional. L'impost estatal sobre dipòsits en entitats de crèdit disminueix un 23,5 % atès que les dades del 2015 incorporaven un import recaptat corresponent a l'exercici 2014. La recaptació de l'impost sobre successions i donacions es redueix el 2016 un 2,8 %, fet que s'explica perquè el 2015 havia registrat liquidacions de quantia elevada. Al seu torn, l'impost sobre grans establiments comercials es redueix un 67,1 %, si bé el seu import té poc pes.

Dels impostos de nova creació, el nou impost sobre els habitatges buits ha recaptat 11 milions. L'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques creix amb intensitat perquè inclou els endarreriments corresponents al període del 2015 en què va estar suspès pel Tribunal Constitucional. Els impostos sobre l'emissió d'òxids de nitrogen a l'atmosfera produïda per l'aviació comercial i sobre gasos i partícules a l'atmosfera produïda per la indústria recaptin 3 i 1 milions, respectivament.

L'impost sobre operacions societàries disminueix, un 10,6 %, mentre que el gravamen de protecció civil s'incrementa un 6,5 %, però els impactes són poc rellevants quantitativament.

Per acabar, la recaptació de la taxa del joc es redueix un 5,1 %, si bé el tribut sobre el joc en línia creix amb intensitat.

L'efecte de les reformes dels impostos sobre societats i l'IRPF modera el creixement de la recaptació de l'AEAT

De gener a novembre del 2016, la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) creix un 1,6 % a Catalunya, percentatge inferior al creixement del conjunt de comunitats autònomes (3 %).

El dèbil creixement de la recaptació de l'IRPF es deu al fet que la disminució de tipus que incorpora la reforma de l'impost (que afecta a especialment les retencions del treball durant la primera meitat de l'exercici) compensa l'impacte favorable del creixement de l'ocupació i dels resultats positius de les rendes empresarials.

La recaptació acumulada fins novembre de l'impost sobre Societats presenta encara un descens del 2,6% a Catalunya (però creix un 10% al total de comunitats). No obstant això, les dades dels mesos recents mostren un canvi de tendència, després que entrés en vigor la nova

forma de càlcul dels pagaments fraccionats per a grans empreses i per a grups (principalment a partir de la segona fase de la reforma de l'impost), la qual cosa ha frenat el retrocés molt més acusat que mostrava la recaptació durant bona part de l'any.

Pel què fa a l'IVA, la recaptació s'ha incrementat un 4,5 % Catalunya i un 4,3 % al total de comunitats autònomes, gràcies al bon comportament del consum de les llars. El menor ritme de devolucions també impulsa a l'alça la recaptació.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya¹

(Gener-novembre del 2016)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2016/2015	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	13.670	21,1	-0,6	-0,1
Impost sobre societats	3.846	20,7	-2,6	10,0
IVA	14.650	24,6	4,5	4,3
Impostos especials	1.267	7,0	5,8	3,1
Impost sobre el tràfic exterior	634	37,1	4,7	6,5
Altres ingressos tributaris	1.241	19,4	1,2	4,3
Recaptació tributària	35.308	20,9	1,6	3,0

¹ Inclou el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

² Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT, excepte l'efectuada per les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

La recaptació dels impostos especials presenta un creixement del 5,8 % a Catalunya i del 3,1 % en total. S'incrementen els impostos sobre hidrocarburs però disminueix l'impost sobre l'electricitat per la caiguda del consum energètic, tot i que la pujada de preus està suavitzant el descens acumulat. Al seu torn, la recaptació de l'impost sobre el tràfic exterior augmenta un 4,7 % a Catalunya, i la recaptació de la resta d'ingressos tributaris (que inclou els impostos sobre el valor de la producció de l'energia elèctrica i sobre els gasos fluorats) ho fa un 1,2 %.

Es prorroguen els pressupostos del 2015 fins que no s'aprovin els del 2017

El Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre estableix que, si a 1 de gener no s'han aprovat els pressupostos de l'any, es prorroguen

automàticament els crèdits inicials de l'exercici anterior fins a l'aprovació d'un nou pressupost. El Decret 331/2016, de 20 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2015, mentre no entrin en vigor els del 2017, adapta la pròrroga pressupostària a l'objectiu de dèficit per al 2017, que és del -0,5% del PIB.

Els criteris per a determinar la gestió de la despesa durant la pròrroga pressupostària estableixen que els crèdits del capítol de remuneracions del personal s'han d'ajustar a les dotacions pressupostades a 31 de desembre del 2016, mentre que la resta de capítols de despesa es prorroguen, en el seu conjunt, per la totalitat del pressupost inicial del 2015, ajustat a les previsions d'ingressos finalistes previstos el 2017. La pròrroga ajusta la nova estructura administrativa de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el Decret 2/2016, de 13 de gener, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya

Pel que fa als ingressos, la pròrroga preveu que hi haurà un increment dels ingressos no financers que permetrà reduir el dèficit. S'han actualitzat, d'una banda, les previsions de les bestretes i liquidacions del model de finançament i, de l'altra, els ingressos per impostos i taxes, i ingressos finalistes. Es preveuen creixements dels ingressos del model de finançament i dels altres tributs.

A continuació es mostren les dades de la pròrroga pressupostària per al sector públic administratiu, incloent l'Institut Català de la Salut.

Pròrroga pressupostària del sector públic administratiu. Ingressos.
(milions d'euros)

	2016	2017
Impostos directes	9.092	9.622
Impostos indirectes	10.014	10.778
Taxes i altres ingressos	725	740
Transferències corrents	3.107	2.105
Ingressos patrimonials	49	39
Ingressos corrents	22.987	23.286
Alienació d'inversions	20	0
Transferències de capital	23	23
Ingressos de capital	43	23
Ingressos no financers	23.030	23.309

Font: Font: Direcció General de Pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

Pròrroga pressupostària del sector públic administratiu. Despeses.

(milions d'euros)

	2016	2017
Remuneracions del personal	7.009	7.008
Compra de béns corrents i serveis	7.258	7.343
Interessos	1.713	1.658
Transferències corrents	6.290	6.273
Fons de contingència	198	161
Despeses corrents	22.468	22.442
Inversions reals	559	555
Transferències de capital	489	489
Despeses de capital	1.048	1.044
Despeses no financeres	23.517	23.486

Font: Direcció General de Pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016
Catalunya						
PIB	2,0	3,4	3,2 ^A	3,7 ^R	3,5 ^R	3,1 ^A
Demanda interna ¹	1,5	3,5	-	-	-	-
Demanda externa ¹	0,5	-0,1	-	-	-	-
Espanya						
PIB	1,4	3,2	3,2 ^A	3,4	3,2	3,0 ^A
Demanda interna ¹	1,9	3,3	-	2,9	2,6	-
Demanda externa ¹	-0,5	-0,1	-	0,5	0,6	-
Zona euro						
PIB	1,2	2,0	1,7 ^A	1,6	1,8	1,8 ^A
Demanda interna ¹	1,1	2,1	-	2,1	1,7	-
Demanda externa ¹	0,0	0,0	-	-0,5	0,1	-
Internacional						
PIB de la UE-28	1,6	2,2	1,9 ^A	1,8	1,9	1,9 ^A
PIB dels EUA	2,4	2,6	1,6 ^A	1,3	1,7	1,6 ^A
PIB del Japó	0,3	1,2	-	0,9	1,0	-

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Oct. 2016	Nov. 2016	Des. 2016
Catalunya									
Exportació de béns	2,3	6,0	-	4,6	2,4	-	-1,8	6,8	-
Importació de béns	7,4	5,9	-	3,8	-1,6	-	-1,2	10,0	-
Espanya									
Exportació de béns	2,0	4,3	-	4,3	-1,1	-	-1,6	8,5	-
Importació de béns	5,2	3,7	-	-0,3	-3,7	-	-1,7	5,3	-

A Dada avançada.

R Dades de la comptabilitat trimestral revisades per l'Idescat.

1 Contribució al creixement.

Font: Idescat; Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda; Eurostat; INE; BEA; ESRI; i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Oct. 2016	Nov. 2016	Des. 2016
Catalunya									
Índex de producció industrial ¹	1,6	2,6	-	4,8	4,0	-	2,4	5,5	-
Consum de ciment	-8,2	5,9	6,0	5,3	13,1	10,1	6,7	15,1	8,2
Xifra negoci activitats de serveis	3,0	6,1	-	4,6	2,5	-	0,8	5,1	-
Vendes de comerç al detall ²	2,1	3,2	2,9	4,3	3,5	1,3	0,5	2,1	1,3
Importacions de béns de capital	11,2	15,5	-	7,1	7,9	-	1,4	-	-
Espanya									
Índex de producció industrial ¹	1,5	3,3	-	1,4	1,6	-	0,2	3,7	-
Consum de ciment	0,8	6,1	-3,9	-3,9	-7,3	-3,5	-7,2	0,6	-3,8
Xifra negoci activitats de serveis	2,7	4,8	-	4,8	3,7	-	4,5	2,7	6,6
Vendes de comerç al detall ²	0,8	3,0	3,7	4,8	4,8	2,0	0,8	4,0	1,5
Importacions de béns de capital	14,6	21,2	-	10,8	7,4	-	3,6	-	-

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Oct. 2016	Nov. 2016	Dec. 2016
Catalunya									
Població activa	-1,5	-0,6	-0,1	-0,4	0,2	-0,2	-	-	-
Població ocupada	2,1	1,5	3,4	3,5	3,6	3,2	-	-	-
Població en atur	-13,4	-9,1	-15,6	-16,9	-16,2	-16,5	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	62,9	64,2	66,4	66,4	67,3	66,8	-	-	-
Taxa d'atur*	20,3	18,6	15,7	15,9	14,6	14,8	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,7	3,5	3,7	3,6	3,9	3,8	3,5	4,0	3,8
Atur registrat	-6,9	-10,0	-11,9	-11,9	-12,1	-11,9	-12,4	-11,2	-12,0
Espanya									
Població activa	-1,0	-0,1	-0,4	-0,6	-0,2	-0,6	-	-	-
Població ocupada	1,2	3,0	2,7	2,4	2,7	2,3	-	-	-
Població en atur	-7,3	-9,9	-11,4	-11,2	-10,9	-11,3	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	56,8	58,7	60,5	60,3	61,1	61,1	-	-	-
Taxa d'atur*	24,4	22,1	19,6	20,0	18,9	18,6	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	1,6	3,2	2,9	2,7	3,3	3,0	2,7	3,1	3,3
Atur registrat	-5,6	-7,5	-8,6	-7,9	-9,1	-9,4	-9,9	-8,7	-9,5
Zona euro									
Ocupació	1,0	1,0	-	1,8	1,9	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	63,9	64,6	-	65,4	65,7	-	-	-	-
Taxa d'atur*	11,6	10,9	10,0	10,1	9,9	9,7	-	-	-

1 Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

2 En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat; Agència Estatal d'Administració Tributària; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Oct. 2016	Nov. 2016	Des. 2016
Catalunya									
Índex de preus de consum	0,1	-0,2	0,1	-0,7	0,1	1,3	0,9	1,0	1,9
Inflació subjacent	0,4	0,9	1,1	0,9	1,0	1,2	1,1	1,1	1,4
Índex de preus industrials	-1,6	-2,7	-3,6	-5,7	-3,9	0,7	-0,3	0,6	1,7
Salaris pactats en convenis ¹	0,64	0,81	-	1,20	1,14	1,16	1,14	1,16	1,16
Cost laboral total ²	-1,7	0,7	-	0,2	-0,6	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	-0,2	-0,5	-0,2	-0,9	-0,2	1,0	0,7	0,7	1,6
Inflació subjacent	0,0	0,6	0,8	0,7	0,8	0,9	0,8	0,8	1,0
Índex de preus harmonitzat	-0,2	-0,6	-0,3	-0,8	-1,0	-0,3	0,5	0,5	1,4
Índex de preus industrials	-1,3	-2,1	-3,1	-5,4	-3,3	1,2	0,3	0,6	2,8
Salaris pactats en convenis ¹	0,50	0,73	-	1,12	1,08	1,06	1,08	1,08	1,06
Cost laboral total ²	-0,3	0,6	-	-0,1	-0,5	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	0,4	0,0	0,2	-0,1	0,3	0,7	0,5	0,6	1,1
Inflació subjacent	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,7
Índex de preus industrials	-1,5	-2,7	-	-3,8	-2,0	-	-0,4	0,1	-

¹Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.

²Cost per treballador i mes.

Altres

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	2n 2016	3r 2016	4t 2016	Nov. 2016	Dic. 2016	Gen. 2017
Valor del tipus de canvi (\$/euro)*	1,329	1,110	1,107	1,129	1,116	1,079	1,080	1,054	1,061
Preu del petroli (\$/barril)	-9,3	-47,5	-17,0	-26,1	-9,1	12,9	1,1	39,5	-
Cotització borsària IBEX-35	3,7	7,2	0,0	-24,2	-8,2	-2,0	-16,4	-2,0	6,1

Font: INE; Idescat; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.